No. 3009 Zaterdag 10 Dec. 1938 55ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Nota van het Bestuur naar aanleiding van het Eindverslag

VERDIENDE AFSTRAFFING DER MINDERHEDEN.

Dit is het antwoord van Z. Exc. den Gouverneur op het eindverslag, wat we geplaatst hebben in ons bijblad.

We ontlenen er aan het volgende:

Onbevooroordeelde overweging van al hetgeen in het Eindverslag naar voren is gebracht heeft het Bestuur versterkt in zijn overtuiging van de juistheid van zijn standpunt nopens het verlenen van kiesrecht aan de Curaçaose bevolking.

Het antwoord der Minderheden een betoog vol aantijgingen.

Waar de uitvoerige en zakelijke weerlegging van de bezwaren der minderheid, zoals die zijn neergelegd in het Voorlopig Verslag, slechts heeft geleid tot een betoog in het Eindverslag, **vol aantijgingen tegen het Bestuur, welke elke redelijke grondslag missen, een herhaling van reeds weerlegde bezwaren, het opwerpen van nieuwe bezwaren welke verband houden met een algehele miskenning van taak en karakter der Staten en het toeschrijven aan de bevolking van een mentaliteit welke haar ten enen male vreemd** is, zal het Bestuur geen nieuwe pogingen aanwenden [illegible] de minderheid van de [illegible]heid van haar standpunt te overtuigen.

Hiertoe bestaat te minder aanleiding, daar al de breed uitgemeten bezwaren in het Voorlopig Verslag en het Eindverslag opgeworpen, blijkbaar ook voor de minderheid zelve zo weinig overtuigingswaarde bezitten, dat zij „samenvattende" tot de conclusie komt, dat „Klaagsters [illegible] het Bestuur en hen geen principieel [illegible] een gradueel, hoewel zeer diep verschil van mening bestaat", dat „kort uitgedrukt, bestaat in een verschil in tempo".

De voorgestelde kiesrechtregeling is niets meer maar ook niets minder dan de eerste stap in de richting van het daadwerkelijk verlenen van kiesrecht aan de Curaçaose bevolking. De drang van vandaag of gisteren [illegible] overtuiging van de noodzakelijkheid hiervan was al sinds jaren gemeengoed geworden. **In 1895 werd zelfs door de Koloniale Raad eenstemmig aangedrongen op het verlenen van kiesrecht** aan de bevolking. Van een te snel tempo kan thans moeilijk meer worden gesproken. Voor langer uitstel bestaat te minder reden, waar het zich niet laat aanzien dat het ontwikkelingsstadium dat door de minderheid voor het actief kiesrecht nodig wordt geoordeeld, hier en elders ooit zal worden bereikt en haar standpunt overigens binnen het kader der Staatsregeling zelfs bij het stellen van de census op het hoogst toegelaten bedrag van f 1500.— niet valt te verwerkelijken.

Het nieuwe kiesrecht zeer gematigd.

Ook de „mate" waarin thans kiesrecht zal worden verleend is niet anders dan zeer gematigd te noemen. Alleen werkelijk belangstellenden op de kiezerslijsten (aanmeldingsplicht), vrijheid van het stemrecht al dan niet gebruik te maken (geen stemplicht), redelijke eisen: het minimum der wet voorzoveel het census- en eigendomskiesrecht betreft, zes klassen ener lagere school als capaciteitseis; uit dit alles kan de onbevooroordeelde toch niets anders onderkennen dan de bedoeling aan de bevolking een redelijke kans te verschaffen om mede te werken aan de samenstelling van het Vertegenwoordigend Lichaam van Curaçao.

Dat de levensbelangen van Curaçao en Nederland daardoor ook maar enigszins in het gedrang zouden kunnen komen, vermag het Bestuur niet in te zien.

Na de ampele uiteenzetting in de Memorie van Antwoord bestaat er voor het Bestuur geen aanleiding nogmaals de hele materie opnieuw na te gaan: de zaak is van alle kanten uitvoerig belicht. Een categorische bestrijding van hetgeen de minderheid in het Eindverslag mededeelt zou in vele gevallen moeten neerkomen op een herhaling van het betoog der meerderheid, waarin afdoende argumenten ter weerlegging zijn vervat. [illegible] alleen op enkele punten de aandacht vestigen.

De cijfers welke het Bestuur gaf.

De objectieve gegevens door het Bestuur medegedeeld in de Memorie van Antwoord hebben op de minderheid blijkbaar een sterke indruk gemaakt en haar scherpe critiek op de mededeling van die gegevens doet het Bestuur zien, dat het de minderheid niet aangenaam is, haar standpunt aan deze blote cijfers te toetsen. Zoude deze mededeling schending van het Staatsrecht betekenen, iedere groepering der bevolking zoals deze plaats vindt bij het opmaken van bevolkingsstatistieken, zou dan achterwege moeten blijven.

Onnodig komt het Bestuur het opgeven van deze cijfers niet voor, althans niet voor de minderheid, die de gegevens zoals die in de Memorie van Toelichting zijn gegeven van geen waarde acht en dus, naar het Bestuur mocht veronderstellen, alleen met nog sprekender cijfers zou zijn te overtuigen.

Het Bestuur zou de cijfers alleen daarom liever achterwege hebben gelaten, omdat het enigszins eigenaardig aandoet, dat algemeen bekende feiten met cijfers aan een deel der Statenleden moeten worden bewezen. Inzien dat hierdoor weer een nieuwe tegenstelling in de bevolking zou zijn opgeroepen, kan het Bestuur niet. Tegenstellingen ontstaan naar de mening van het Bestuur, indien een regeling ten gevolge heeft dat een deel der bevolking zonder zwaarwichtige redenen practisch wordt uitgesloten van de rechten, welke anderen [illegible] waarop het Bestuursvoorstel neerkomt kan het rechtsgevoel slechts bevredigen en de grond voor eventuele tegenstellingen doen vervallen.

Waardeloze beweringen der minderheden.

Het spijt het Bestuur dat de minderheid, die in de Memorie van Antwoord een gevoel van wrevel jegens, ja zelfs een gevoel van verzet tegen de Staatsregeling en haar bepalingen heeft ontdekend, bij herhaling in de Memorie van Antwoord zelf en tussen de regels daarvan door heeft gelezen, dat het Bestuur de grenzen en de regelen gesteld door de Staatsregeling voelt als een knellende band, als een onaangename afperking zijner mogelijkheden in die Memorie vele en ernstige miskenningen van de Staatsregeling heeft onderkend, zo vele en zo ernstige dat zij op een hunner na zich diep geschokt voelden in hun vertrouwen in de wijsheid van het beleid van het tegenwoordig Bestuur, niet even heeft aangegeven waar al die feilen zijn neergelegd.

Het Bestuur toch is zich van dit alles niets bewust en waar de meerderheid, zelfs na minutieuze studie van de Memorie van Antwoord, daarvan evenmin iets is gebleken, is het voor het Bestuur zeer **moeilijk aan al deze beweringen enige waarde toe te kennen.**

Het standpunt der minderheid niet onjuist beoordeeld.

Het Bestuur heeft niet de overtuiging gekregen, dat het standpunt der minderheid onjuist is beoordeedeeld.

In de eindconclusiën van de leden in het Voorlopig Verslag „het eerst aan het woord" staat toch te lezen: „Zij stonden op het standpunt, dat het ontwerp-kiesreglement tot gevolg zal hebben, nog meer dan onder het huidige kiesreglement, dat de minderheid in aantal, die echter een uitermate belangrijke plaats in onze samenleving inneemt op economisch, cultureel en qualitatief terrein, door een toevallige quantitatieve verhouding haar plaats in de samenleving niet tot uiting zal zien komen in de samenstelling van dit College". Hieruit kon het Bestuur niet anders afleiden, dan dat ook het bestaande „kiesreglement" niet aan hare wensen beantwoordt en een nog meer beperkt en op geheel andere leest geschoeid kiesrecht haar doeleinden zoude kunnen bevredigen. Dat dit binnen het kader der Staatsregeling, welke de Staten aanwijst als „Vertegenwoordigend Lichaam", als Curaçaos Parlement derhalve niet mogelijk is, behoeft geen betoog.

Positie der Staten.

Een oog te richten op het Moederland is ook voor het kiesrecht niet ongewenst. Met de ruime ervaring aldaar opgedaan kunnen wij ons voordeel doen. Zeker, men kan de Staten van Curaçao niet vergelijken met de Staten-Generaal. Maar daaom zijn nog niet alle punten van vergelijking vervallen.

Zijne Excellentie de Minister van Koloniën merkte bij de behandeling van de Staatsregeling in ander verband zeer terecht op: „Men moet m.i. de Staten van Surniame en van Curaçao niet vergelijken met de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Veeleer moet men een vergelijking treffen met de Staten van onze provinciën, ja, ik ga zelfs verder en zeg: veeleer zou men een vergelijking moeten maken met onze gemeenteraden".

Bezien we nu het kiesrecht voor de provinciale staten en gemeenteraden, dan blijkt dat voor de verkiezing van deze vertegenwoordigende colleges dezelfde regelen zijn gesteld als voor de Tweede Kamer. Kiesrecht en verkiezingsstelsel hangen dus allerminst af van een bepaald regeringssysteem als parlementair stelsel en evenmin van de al of niet bestaande macht om „de Regering" tot aftreden te dwingen. De opvatting der minderheid dienaangaande schijnt uit een onjuiste grondgedachte voort te vloeien.

De Staten van Curaçao vormen een onafhankelijk vertegenwoordigend lichaam met mede-wetgevende bevoegdheid, welke functie zeer belangrijk is geworden, doordat de Koninklijke wetgever zich ingevolge de Grondwetsherziening van 1922 bijna geheel van dit terrein heeft teruggetrokken.

Voorzover hogere organen deel nemen aan de regeling van aangelegenheden uitsluitend of in de belangrijke mate Curaçao betreffend, geschiedt, dit in de regel niet buiten de Staten om. De adviserende bevoegdheid hier aan de Staten gegeven, hoe belangrijk ook op zichzelf, kan het karakter der Staten niet bepalen.

Het voor Curaçao thans geldende stelsel van vertegenwoordiging en de bevoegdheden van het vertegenwoordigend lichaam ten aanzien van de wetgever en het bestuur (budgetrecht van verdere strekking dan dat van de Volksraad) moeten tot geheel andere conclusies aanleiding geven.

Het kiesrecht voor de Staten te baseren op de adviserende functie zou zover van de werkelijkheid afwijken, dat slechts ongerijmdheden daarvan het gevolg zouden kunnen zijn.

Een Antipapistisch Orgaan

Enkele weken geleden, toen we de aandacht vestigden op het groeiend anti-papisme van de Beurs, maakten we met een enkel woord melding van plannen tot oprichting van een protestants (lees: antipapistisch) dagblad.

De initiatiefnemer kon echter niet slagen. Doch toen we enkele weken later vernamen, dat er zulk een weekblad zou verschijnen, verwonderden wij ons daarover niet, wetend van wie het bovengenoemd initiatief was uitgegaan.

Dit blad ligt nu voor ons. CURAÇAO heet het.

Neutraler naam is moeilijk denkbaar. En toch zal deze naam heel eigenaardig klinken voor degenen die weten, dat de redactiestaf, of wil men ze medewerkers noemen, uit één Curaçaoënaar bestaat en overigens uit enkele, eerst in de laatste jaren geimporteerde Hollanders. Trouwens, wanneer we de namen dezer medewerkers zouden noemen, zou een ieder die met Curaçao op de hoogte is, zich de vraag gaan stellen, of we hier niet een variant hebben van de historie dat Herodes en Pilatus vrienden werden.

Het redactie-secretariaat is gevestigd in het roemruchte huis aan de Scharlooweg 29, waar in de laatste tijden de centrale was van de actie tegen het nieuwe kiesreglement. En hier vinden we dus tevens de oorsprong van het pas verschenen orgaan, ofschoon de 10 regels korte inleiding zegt, dat de oorsprong ligt

„in de overtuiging van velen, dat
„Curaçao behoefte heeft aan een
„organisatie, waarvan het doel is
„de belangen van het gebiedsdeel
„te behartigen in overeenstem-
„ming met hun werkelijke ont-
„wikkeling." (sic).

Het zou werkelijk geen overtollige weelde zijn geweest, wanneer in de inleiding eens nader zou zijn geëxpliceerd, wat onder deze „werkelijke ontwikkeling" werdt verstaan.

Uitgeefster is de tot nu toe onbekende vereniging „tot behartiging van de staatkundige economische en culturele belangen van het gebiedsdeel Curaçao." De „charitatieve" zijn blijkbaar

vergeten!

Een mooi doel. Maar helaas slechts op papier. Want blijkens de inhoud van dit eerste CURAÇAO-nummer schijnen de heren de staatkundige belangen van dit gebiedsdeel te vereenzelvigen met de belangen van hun eigen kring, welke amper 15% van de hele bevolking uitmaakt. Van economie vinden we niets en evenmin van cultuur, tenzij in negatieve zin, en van wel heel veel n.l. antipapisme, waarvan het eerste nummer werkelijk overstroomt.

De redactie was werkelijk niet zo blind, om dit zelf niet in te zien; vandaar dat we aan het slot van de inleiding lezen (en hiermede hebben we het geheele, der waarheid geweld aandoende, proza geciteerd):

„De strekking van deze perio-
„diek is dan ook enkel positief
„te bepalen, terwijl ieder negatie-
„ve doelstelling, welke door een
„bepaalde anti wordt bekend,
„daaraan vreemd zal blijven"!!!!

Hier ook al weer gelijk in de Staten reeds is opgemerkt „holle phrasen, die zelfs de schijn van waarheid niet meer hebben".

Want 't hele blaadje geeft niet de minste positief opbouwende actie: het is van A. tot Z. reactie tegen het katholieke op Curaçao. Het zuiverste antipapisme.

Er werd ons door een lezer de opmerking gemaakt, dat het nieuwe blaadje wel de toepassing leek van Voltaire's stelling: „Liegt er maar op los, er blijft altijd wel wat van hangen."

We nemen het zo kwaadwillig niet op: maar houden ons meer aan de Logica die leert: dat alle „anti" (behalve een anti-revolutionnair, zoals Minister Goseling onlangs opmerkte), een beletsel is voor gezond denken.

Daarin ook alleen zien wij de verklaring voor alle dommigheden, die in deze dagen door de minderheden worden begaan.

Maar die anti's, we zien het in het huidige antisemitisme in de fascistische landen, kunnen gevaarlijk worden en tot razernij overslaan!

Daarom moeten we er goed nota van nemen, dat we dus op Curaçao in deze nieuwe vereniging een georganiseerd antipapisme hebben, met een eigen orgaan en wat gedrukt wordt op de semi-officiele Gouvernementsdrukkerij van de Curaçaose Courant; waarbij we dan tevens de verklaring hebben, waarom de officiele gouvernementsstukken als o.a. het eindverslag in zake het kiesreglement zo lang op zich laten wachten.

En nu iets over de inhoud.

De Beurs — en we sluiten hier uitdrukkelijk de persoon van den hoofdredacteur van ... uit ... in de laatste weken het ... van ... ten, om blijkbaar de zaken over te doen aan het nieuwe weekblad. En de geest die enkele weken in genoemd dagblad vaardig was, heeft de hem toekomende plaats op waardige wijze ingenomen.

In het eerste artikel „Rondom het kiesrecht" lezen we, behalve hele argumentaties als van den Curaçaoenaar als politieagent, tirades tegen het Papiaments en hele zinnen: ook de bekende hatelijkheden als „demagogen" en „rooms" en zelfs meermalen in een kolom.

Om kort te zijn; het hele stel oude koeien uit de Beurs is hier weer ter markt gebracht.

We kunnen deze dus rustig laten staan. Ze hebben geen waarde.

Het tweede artikel „Curaçaose problemen" is ook al een reminiscentie aan de Beurs, zelfs wat taal en stijl betreft: daarin trekt de anonieme schrijver, die in zake reclassering wel eens de klok heeft horen luiden, maar niet weet waar de klepel hangt, te velde tegen de enkele weken oude reclasseringsvereniging, alleen omdat ze...... katholiek is.

Z'n grootste geestelijke armoede demonstreert het blaadje echter door nog eens weer een plaats te geven aan het beruchte stuk van de Nieuwe Rotterdammer „Dies Ater of Men moet Rome maar diensten bewijzen"; waarmede de Beurs zijn kolommen reeds bevuild had.

Van de verdiende afstraffing welke grote Protestanten als Colijn en Jhr. de Geer aan de redactie gaven, schijnen de schrijvers hier nog geen notitie te hebben genomen.

Tot slot heeft het blad nog een passaboca voor ons: zo stuntelig en zo armzalig, dat..............

Maar laten we er een eind aan maken.

Slechts één waarheid van de weinige in het blaadje trof ons.

„Er worden in deze dagen al-
„lerlei dingen geschreven, die po-
„sitief onwaar zijn."

En herhaalde malen, zij het dan in andere woorden, wordt deze klacht door ons Bestuur herhaald in de pas verschenen nota op het eindverslag en wel aan het adres van de Heren, die zich zo uiterlijk charitatief, economisch en cultureel noemden en waarvan het hier voor ons liggend antipapistisch blaadje de spreekbuis is.

Er is een geluk voor ons n.l. dit soort anti-papisme is zo benepen en weerzinwekkend, dat ook vele protestanten er zich aan ergeren en zich met walging van deze kleine zielen afwenden en daardoor vanzelf tot ons komen.

Daarvan getuigde een artikel van prof. Abbink in de vorige jaargang van het Algemeen Weekblad voor Christendom en Cultuur, waarin deze pro-

testantse hoogleraar schrijft, dat de jongeren onder de protestanten genoeg krijgen van dit benepen anti-papisme en aanvoelen, dat dit soort bestrijding van Rome noch sportief, noch royaal, noch fair is. „De ecclesia mia sancta", zo schrijft hij „fascineert oneindig veel meer dan het protestantisme". En hij besluit, dat het hoog tijd wordt, dat de protestanten inplaats van op zo kleine wijze te hakken op de katholieken, met hen verzamelen gaan blazen.

De bestrijding van dit jongste orgaan op Curaçao is inderdaad zo weinig fair, zo weinig eerlijk en zo weinig royaal, dat al de inzenders, geen enkele uitgezonderd, die er in „CURAÇAO" meedoen openlijk er voor uit durven te komen. Ze schamen zich daar allen voor en schrijven allen anoniem.

'Dat spreekt boekdelen. Niet alleen voor ons katholieken, maar ook voor de grote massa protestanten.

Dit soort anti-papisme deert ons niet. Wij bestrijden het dan ook niet, daarvoor is het van te min gehalte. Wij signaleren het alleen.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

HOE HITLER EN MUSSOLINI BEWAAKT WORDEN.

Gehele Steden worden voor hun Aankomst Gezuiverd.

In onze herinnering staat het beeld van den Duitsen Rijkskanselier Hitler ... door de straten van de vorstelijk versierde steden.

Staan deze tochten door de straten niet in fel contrast met de ongenaakbaarheid van zijn woning te Berchtesgaden? Is hij op de Obersalzberg wel bevreesd, en in Neurenberg b.v. niet?

Hitler en Mussolini, beiden zijn zij verplicht, om zich van tijd tot tijd in het openbaar te vertonen. Dit is echter geen waaghalzerij, want al weken tevoren is het gehele politie-apparaat in beweging gebracht en versterkt met krachten, die iedere dag de albums met foto's van staatsvijanden inbladeren, om hun afbeeldingen goed in het geheugen te prenten. Als de Führer of de Duce door de menigte rijden, dan klinken van overal luide toejuichingen, met uitgestrekte armen wordt de groet gebracht en kinderen zwaaien met vlaggetjes. De stoet gaat voorbij, en de auto van den leider is omringd met motorpolitie, terwijl een haag van militairen aan beide kanten is gevormd.

Maar al weken voor de komst van den Führer is het parcours van de tocht nauwkeurig bestudeerd — alle huizen hebben bezoek gehad van politie-beambten, de namen van de huurders worden op het bureau bestudeerd. Als er ook maar de geringste twijfel bestaat omtrent de indentiteit van een bewoner in de straten, waar de Führer voorbij zal komen, dan wordt de persoon in kwestie in Schutzhaft genomen. Al weken tevoren bewegen zich rechercheurs en detectives in burger temidden van de menigte, in café's en herbergen, en aan de uitgangen van het station wandelt een bedelaar of een kruier op en neer... en des avonds wordt hij afgelost door een anderen bedelaar of kruier.

De partijgenoten, die langs de weg van het parcours wonen, hebben strenge orders gekregen om attent te zijn en alle verdachte verschijnselen te rapporteren. Zij zijn verantwoordelijk, zo er vanuit een in hun nabijheid gelegen huis een aanslag wordt gepleegd.

Enkele dagen voor het bezoek van den Führer: opnieuw huiszoekingen. Ditmaal wordt de politie vergezeld van een beambte van het ministerie van Propaganda. Er moet immers een passende verlichting worden aangebracht!

En als de Führer dan staande voorbijrijdt, dan weet hij duizenden ogen op hem gericht. Maar hij weet ook, dat duizenden ogen gericht zijn op degenen, die naar hem zien!

Het Huis van den Duce.

Staatslieden in democratische landen behoeven slechts weinig voorzorgsmaatregelen te nemen, en zo komt het dan ook, dat het bezoek van twee staatshoofden van democratische landen 250 maal goedkoper is dan het bezoek b.v. van Hitler aan Mussolini.

Maar dictators mogen niet onbezorgd

zijn, en dikwijls hebben zij gehele regimenten ter hunner beschikking.

Mussolini beschikt over 300 politiebeambten in burger, die zijn woning en de omgeving bewaken. Het paleis wordt bewaakt door een keur van soldaten van de fascistische militie. Musketiers, soms vervangen door jeugdige Balillas houden de wacht aan de ingang van zijn paleis. Wie het paleis te dicht nadert, of zich ongewoon gedraagt, kan er zeker van zijn, binnen het half uur in aanwezigheid van den Commissaris van Politie te zijn, die een nauwgezet verhoor afneemt.

Het paleis van Mussolini is aldus geen gunstig punt voor excursies.

Oppassen met fotograferen.

Wanneer Mussolini of Hitler in het openbaar verschijnen, wordt een zeer strenge contrôle uitgeoefend op fotografie-toestellen. Het is overigens verboden, om hen te fotograferen. Daarvoor moet men een speciaal verlof bezitten, wat slechts gegeven wordt aan zeer betrouwbare personen.

Bij de nasporingen voor de veiligheid van de dictators worden bomen, auto's, goten en verkeerssignalen niet vergeten... Ook daar kan iets in verborgen zijn,

Hoe de Führer beschermd wordt.

Hitler heeft een waar leger om zich te beschermen: 3.000 man van de lijfgarde, een twintigtal politie-agenten in uniform, Gestapo-agenten en nog anderen, die gehuisvest zijn in de kanselarij en op verschillende punten van de stad.

Iedere week wordt de lijfgarde van 100 man door andere collega's vervangen ... nationaal-socialisme ... eed van trouw aan Hitler hebben afgelegd. Zij staan onafhankelijk van het leger en van de politie, en hebben alleen te gehoorzamen aan Sepp Dietrich en Hitler.

De Gestapo-agenten staan onder leiding van Himmler, de chef van de Duitse geheime politie. Toen Hitler enkele maanden geleden Wenen bezocht, was Himmler daar vierentwintig uur van tevoren aangekomen, om de stad te zuiveren van ongewenste elementen.

Te Berchtesgaden worden alle ingangen van de woning van Hitler en alle toegangen tot de berg streng bewaakt door de lijfgarde. De mannen van Dietrich vormen een waar regiment, met eigen gemotoriseerde eenheden en tanks.

Mussolini maakt de taak voor de politie dikwijls zeer moeilijk, als hij zich wil vertonen temidden van boeren en arbeiders, maar Hitler gaat zelden uit zonder zijn lijfwacht van getrouwen. Deze bewaking is iets minder scherp, als hij onverwacht uitrijdt. Dan is bijna alle gevaar voor een aanslag geweken.

Toen Mussolini naar Duitsland ging, en toen Hitler zijn tegenbezoek aan Italië bracht, maakten zij hun reis in speciale treinen. Alle treinen, die op hetzelfde parcours reden, werden zorgvuldig geinspecteerd, de reizigers werden gefouilleerd, en hun indentiteit werd nagegaan. Op iedere honderd meter stond een wachtpost van militairen, zodat niemand de spoorweg kon naderen. De grenswachten en de overwegbewakers ... assisteerd.

Filmbespreking.

„VLUCHTELINGEN IN MADRID". (Cinelandia).

Een onderwerp als de lotgevallen van degenen, die tijdens de Spaanse burgeroorlog een heenkomen hebben gezocht in een gezantschapsgebouw en wachten op het moment, dat zij naar Valencia kunnen gaan, moet voor een filmregisseur wel dankbaar zijn.

Luchtaanvallen, milicianos, voedselgebrek, een spion in het gezelschap, het biedt genoeg kansen. De film benut die kansen, misschien zelfs iets te veel, zodat men de draad een tijd lang moet zoeken.

Overigens heeft deze Spaanse film (in tegenstelling tot de Amerikaanse producten) niet enkele melkmuilen van „stars" en verder slechts figuranten.

De rollen zijn sterk gevarieerd en worden alle vrij goed, verschillende zelfs zeer goed, gespeeld.

Als de film iets korter en feller was, zou zij uitmuntend zijn geweest.

Het voorfilmpje geeft een detective story uit het jaar nul.

„WINTERSET" (Roxy).

Het gegeven dezer film is zeer boeiend en heeft alle kwaliteiten om onze aandacht te houden. Een man wordt onschuldig ter dood veroordeeld omdat bandieten zijn auto gebruikten om een moord te bedrijven.

Zijn rechter voelt dan ook dat er iets niet in de haak is met dit geval, maar de man is niet in staat zijn onschuld aan te tonen, dus moet het recht zijn loop hebben.

Vrouw en zoon wachten den veroordeelde staan in de nabijheid van de gevangenis en zien van het knipperen der electrische lampen, dat zo juist het vonnis is voltrokken.

Zestien jaar later zien we dezen zoon terug als jongeman, die het tot zijn roeping heeft gemaakt de onschuld van zijn vader aan te tonen.

Hij slaagt daarin dan ook, maar wordt gedwongen te zwijgen, daar een ...

„Winterset" is de verfilming van het gelijknamig toneelstuk, dat grote opgang heeft gemaakt. Helaas is deze film dan ook toneel gebleven en zijn de filmische kwaliteiten niet bijster groot.

OFFICIEELE BEKENDMAKINGEN.

Mej. Edna Cecilia de Jongh is benoemd tot tijdl. schrijfster en werkzaam gesteld ter Administratie van financiën.

De Onder-Gezaghebber van St. Maarten N.G., J. C. Paap, is aangewezen om den Ontvanger-Chef van het Postkantoor op St. Maarten N.G. bij afwezigheid, verhindering of ontstentenis te vervangen.

Aan den gevangenis-opzichter alhier J. A. Adams is ontslag uit 's Lands dienst verleend.

De tijdl. Ontvanger der Invoerrechten en Accijnzen J. A. J. de Vries is gemachtigd om namens den Koloniaal Ontvanger alle stukken te tekenen, welke voortvloeien uit de invordering van Grond-, Gebruiks- en Inkomstenbelasting.

Aan den veldwachter in het 3de district op Curaçao Ch. I. Rademaker is, wegens andere redenen dan ziekte, twee weken vrijstelling van dienst verleend.

Aan den kommies der belastingen 2de kl. J. F. Kwas, is, wegens andere redenen dan ziekte vier weken vrijstelling van dienst verleend.

Aan den Assistent der belasting F. M. Capella is, wegens andere redenen dan ziekte, vier weken vrijstelling van dienst verleend.

Aan den kommies der belastingen 1ste kl. J. T. Bernardus, is, wegens andere redenen dan ziekte, 21 dagen vrijstelling van dienst verleend.

Aan den kommies der belastingen 2de klasse op Aruba F. E. Gijsbertha, is met ingang van 2 Februari 1939, wegens andere redenen dan ziekte, vier weken vrijstelling van dienst verleend.

Aan den agent van politie 1ste kl. alhier C. M. Lodowika is, wegens andere redenen dan ziekte, vier weken vrijstelling van dienst verleend.

Met ingang van de 4de Mei 1939 is aan den onderhavenmeester op Curaçao M. C. Cadieres, wegens langdurige onafgebroken dienst twaalf maanden buitenlands verlof naar Nederland verleend.

De heer E. R. aJnsen is benoemd tot tijdelijk schrijver en werkzaam gesteld bij het Departement van Openbare Werken; en met ingang van de 1ste Januari 1939 overgeplaatst naar de Land Radio- en Telefoondienst alhier.

De heer G. K. Job is benoemd tot chauffeur bij de postdienst op Curaçao.

De agent van politie op Aruba I. A. Franka is uit 's Lands dienst ontslagen.

Mej. J. Reeder is benoemd tot telefoniste bij de Lands Telefoondienst op Aruba.

CURACAO.

DE CURAÇAOSE KIESSTRIJD IN NEDERLAND.

Een belangrijke uitlating van den Hr. Menkman.

In strijd met alle etiquette hebben de minderheden het aan Hare Majesteit verzonden request, reeds voordat het Haar bereikt had, aan publicatie prijs gegeven. Het Bestuur van de Cur. Kath. Partij heeft op dit request een contra-request gestuurd, wat zelfs eerder in Nederland is aangekomen, dan het request der minderheden. Geheel overeenkomstig de etiquette is dit contra-request van de Katholieken niet gepubliceerd.

Uit het Handelsblad van 22 Nov. blijkt, dat de minderheden dit request ook aan dit blad ter publicatie hebben gegeven en zonder commentaar heeft dit blad het schrijven van „vele vooraanstaande bewoners van dit gebiedsdeel" opgenomen.

Het blad voegt ter verheldering erbij, dat het er 119 zijn; ter meerdere verheldering kunnen wij er zelfs bijvoegen dat het cijfer van het mannelijk onderwijzend personeel der katholieke scholen alleen, al groter is.

In de Nieuwe Rotterdammer Courant van dezelfde datum, schrijft de Hr. Menkman een zeer objectieve beschouwing over de huidige kiesstrijd. Hij vindt de capaciteitseisen bedenkelijk laag en vindt het verder niet verantwoord, dat wat de eisen van de kiesbevoegdheid betreft, Curaçao Suriname voorbij streeft.

Argumenten heeft de Hr. M. dus niet tegen het nieuwe kiesreglement; hij [illegible] alleen maar een persoonlijke mening over.

Tot slot schrijft hij:

„Er mag toch niet verwacht worden, dat hier te lande ingegrepen zal worden in een aangelegenheid als die van het nieuwe Curaçaose kiesreglement. [illegible] hing bij de wet vermeld kan worden; een procedure welke zich natuurlijk alleen kan voordoen in het bijna ondenkbare geval, dat Gouverneur en vertegenwoordiging zou hebben samengespannen om iets te bereiken, dat niet de goedkeuring van het Opperbestuur wegdraagt.

Wordt er in de Staten Generaal bezwaar gemaakt tegen een daarginds door de vertegenwoordiging aangenomen voorstel van den Gouverneur, die misschien eenvoudig de instructies van het Opperbestuur gevolgd heeft, dan kan de regering antwoorden, dat de gewestelijke organen beter kunnen beoordelen wat goed is voor het land, dan men dit hier zou vermogen te doen."

DE BIJZONDERE VLUCHT VAN DE K.L.M. NAAR ZUID-AFRIKA.

De „Reiger" volgeboekt.

In de loop van November lieten zich nog vier passagiers inschrijven voor de bijzondere vlucht, welke de K.L.M. ter gelegenheid van Dingaansdag naar Zuid-Afrika zal uitvoeren. Hiermede is de machine volgeboekt: 11 passagiers zullen de heenreis en 12 de terugreis medemaken.

Van de zijde der philatelisten bestaat reeds een buitengewone belangstelling voor deze vlucht, zodat het toestel waarschijnlijk een aanzienlijk gezicht aan post te vervoeren zal krijgen.

Het Douglas DC-3 vliegtuig, dat voor de vlucht is uitgekozen, is de PH-ALR „Reiger". Dezelfde naam droeg een der schepen, waarmede Jan van Riebeck, de stichter der Kaap-kolonie, in 1652 naar Zuid-Afrika voer.

UITSLAG AANBESTEDING.

Bij de op de 5de December 1938 gehouden aanbesteding voor het bouwen van een markthal te Rio Canario Curaçao (perceel A), en het uitbreiden van het abattoir te Parera Curaçao (perceel B), werd ingeschreven als [illegible]

J. Bos
f 14.567,—
H.J. Rijsdijk
„ 10.950,— f 10.600,— f 21.500,—

K
KRO
O

**Via P.C.J. Golflengte 31.28 m.
19.24 — 20.24 Curaçaotijd
Wereldprogramma
Zondag, 11 December 1938.**

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. Actuele Aetherflitsen
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Eventueel Vaderlands Kroniek
7. Gramofoonmuziek.

**Koloniale uitzending van K.R.O.
Via P.H.I. op Golflengte 25.57 M.
9 — 10 uur Curaçaotijd.**

1. Mars
2. Medische Causerie
3. Gramofoonmuziek
4. De Wereld in Vogelvlucht en Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Gramofoonmuziek.

WELKOM.

Het het S.S. Simon Bolivar arriveren alhier komende week de Eerw. Fraters Radulfus, Alardus, Cecilianus en Vedastus.

Met dezelfde gelegenheid komt mee de Eerw. Overste van de Broeders van Dongen de Eerw. Br. Rochus.

Met het s.s. „SIMON BOLIVAR" dat d.d. 12 December alhier verwacht wordt, zullen o.a. de volgende passagiers arriveren.

Heer H. Lange, Echtpaar Bulier, Mevr. Guttman en 2 kinderen, Heer A. Hermes, Heer A. J. Molengraft, Heer P. J. A. Bleys, Heer P. C. van Iperen, Mej. H. Jol, Heer V. E. Henriquez, Echtpaar Veenendaal, Echtpaar Veenendaal, Echtpaar van Oudvorst, Echtpaar van Oomen en kind, Mej. A. Noordenhout, Mevr. D. Meyers, Mevr. Schepman en kind, Familie van Driel, Echtpaar Osinga, Heer J. M. van Engelenburg, Heer A. Molenaar, Heer L. G. M. Kerstens, Mej. H. H. van Zutphen, Echtpaar Le Mair, Heer W. Turkenburg, Heer C. J. Bakker, Heer L. Bourguignon, Heer W. [illegible] Heer D. Bunk, Heer G. A. A. Mai, Heer A. v.d. Steen, Heer J. Hubers, Heer E. L. van Ketel, Heer P. Teeuwer, Mevr. S. C. Valk, & kind.

S.S. „SIMON BOLIVAR"

De K.N.S.M. deelt ons mede, dat het s.s. „ISMON BOLIVAR" Dinsdagmorgen 13 dezer te 6 uur alhier wordt verwacht.

KALENDERS.

In dank ontvangen een maandkalender:

Van de Agencia Funeraria San Pedro.

Van de Crown Life insurance Comp.

K.L.M. NACHTVLUCHTEN.

Op Woensdag 7 dezer werden door de K.L.M. na zonsondergang een aantal nachtvluchten gemaakt, welke bij de bewoners van Curaçao enigszins opzien baarden, niet gewend als men is om ook na zonsondergang het geronk der motoren boven zich te horen. — De omstandigheid, dat men enkele malen het toestel zag rondcirkelen — het groene stuurboord, rode bakboord — en witte achterlichtje waren van de grond af duidelijk zichtbaar, deed velen verwonderd bij de K.L.M. informeren wat er eigenlijk aan de hand was. —

Wij kunnen namens de K.L.M. mededelen, dat hier een oefening in het het maken van starts en landingen in de duisternis betrof, hetgeen in de toekomst periodiek herhaald zal worden.

Alle in West-Indië dienst doende K.L.M. piloten zijn namelijk in Europa reeds grondig getraind in het nachtvliegen en hebben zowel op de route naar Indië als op de nachtdienst Amsterdam-Keulen en in de avonddiensten tussen Amsterdam en Londen, Parijs en Berlijn reeds heel wat starts en landingen bij duisternis achter de rug.

Gedachtig aan het gezegde „oefening baart kunst" dient alle kennis echter onderhouden te worden en waar in het dagelijks luchtverkeer in De West nog geen avonddiensten zijn opgenomen is men voor periodieke oefening wel aangewezen op het maken van speciale vluchten, welke buiten de geregelde diensten zullen vallen.

Zowel de Fokkers als de Lockheeds, waarmede men dagelijks van Curaçao uit de diensten naar alle zijden onderhoudt, zijn uitgerust met zeer sterke electrische schijnwerpers, die ruim voldoende zijn om een landing, ook al is de nacht zeer duister, na zonsondergang op volmaakt dezelfde wijze te laten verlopen, als bij daglicht het geval is. Het is in dit verband voor de K.L.M.-vliegtechnici dan ook allerminst een bezwaar om bij vertragingen onderweg bij duisternis op Hato of een der andere vliegvelden neer te strijken, hetgeen trouwens ook reeds enkele malen gebeurd is.

Ten overvloede voegen wij hieraan nog toe, dat bij avondlanding op de vliegvelden door een aantal groene, witte en rode lantaarns voor den piloot aangegeven wordt in welke richting de landing moet plaats hebben.

BELANGRIJKE MUZIEKUITVOERINGEN IN CURAÇAO.

Enkele weken geleden hebben we reeds aangekondigd de komst van het „International Opera Guild", vroeger het „Salzburg Opera Guild", wat hier volgende week enkele uitvoeringen hoopt te geven.

Wat wij aan resensies ontvingen uit talrijke Amerikaanse bladen uit de Verenigde Staten en Canada is ondoenlijk om weer te geven, maar rechtvaardiger zeker te zeggen dat we hier iets bijzonders zullen te horen krijgen.

Ook de programma's van de eerste en tweede avond welke we hieronder afdrukken zijn vol grote beloften en spreken genoeg voor zich om alle muziekliefhebbers van Curaçao op te roepen zich tijdig van plaatsen te voorzien.

INTERNATIONAL OPERA GUILD.

PROGRAMMA

Eerste avond.

Aan de vleugel Walter Taussig.

I.

Franz Schubert:
Die Kraehe, Fruehlingstraum, Ihr Bild, Der Lindenbaum.
Gezongen door Leo Weith.

II.

Hugo Wolf:
Und willst Du deinen Liebsten, In der Fruehe, Lebe wohl, Ueber Nacht.
Gezongen door Gerete Menzel.

III.

G. Verdi:
Aria van Jago uit de Opera Othello.
G. Rossini:
Aria van Figaro uit de Opera Il, Barbiere di Sevilla.
Gezongen door Leo Weith.

IV.

C. M. von Weber:
Aria van Agathe uit de Opera „Der Freischuetsz".
G. Puccini:
Aria uit de Opera Madame Butterfly.
Gezongen door Gerete Menzel.

V.

Grete Menzel en Leo Weith:
W. A. Mozart:
Duet Pamina en Papageno uit de Opera „Die Zauberfloete".
G. Verdi:
Duet Leonore en Conte Luna uit de Opera Il Trovatore.

Tweede avond.

I.

Trudy Goth
Taenze

J. S. Bach:
Fruehlingsstimmung.
F. Chopin:
Drei Preludes.
F. Poulenc:
Cyclus: Jeane d'Arc
a) Pastorale, b) Vision, c) Die Schlacht, d) Die Vernichtung.
P. Berl:
Die Fliege
C. Gervaise:
Bransle de Bourgogne.

— PAUZE —

II.

Ermanno Wolff-Ferrari:
Il segreto di Susanna Opera in een bedrijf door Enrico Golisciani.

Conte Gil ... Leo Weith
Contessa Sussanna, sua moglie ... Grete Menzel
Canta, serva ... Trudy Goth.
Aan de vleugel Walter Taussig.

N.B. Het programma van de derde avond wordt nader bekend gemaakt.

MULO-EXAMENS.

Voor het Gouvernements Mulo-diploma A slaagden:

W. Barbolina, F. A. Elias, J. C. Elias, Fr. D. v. Grieken, S. F. Hosé, B. J. Isa, J. A. Isa, V. C. de Jongh, G. T. Lauf, L. M. Maduro, L. R. Nahr, H. G. Narain, J. A. Rojer en E. M. Römer.

Allen leerlingen van het St. Thomas College.

Voor het Voorbereidend Klerk Examen slaagde:

Mej. I. M. Muskus. Afgewezen één candidaat.

Onze gelukwensen aan de geslaagden.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

In Tunis, voor de vierde maal, en in Parijs hebben anti-Italiaanse demonstraties plaats gevonden. In Parijs waren het 6 duizend studenten.

Wederkerig hadden in Rome anti-Franse demonstraties plaats.

Uit Algiers werden naar Tunis versterkingen gezonden.

Met het oog op de spanning in Europa zal Italië 900 millioen meer besteden aan de Marine, 200 millioen Lire aan het leger en 150 millioen aan luchtvaart.

Na de gesloten Frans-Duitse overeenkomst, begint nu ook Duitsland de eisen van Italië op Corsica en Tripolis, als rechtvaardig te bepleiten.

De stakingen in Frankrijk zijn beëindigd.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

De opbrengst van de nationale collecte in den Haag op 7 Dec. voor uitgewekenen om geloof en ras bedraagt in 700 van de 900 gemeenten thans f 366.000.—.

De afdeling West Indië op de wereldtentoonstelling te New York zal bestaan uit twee maquettes, die in vogelvlucht een gezicht geven op Willemstad met het havencomplex, het petroleum bedrijf te Emmastad, en een in een polder in Suriname aangelegde koffieplantage, met een naar het getij wisselende waterstand.

De achterwand zal ingenomen worden door marktscenes te Paramaribo met figuren voorstellende Creolen, Bosnegers, Indianen, Javanen, Brits Indiers en Chinezen. Deze figuren zijn ontworpen doorde poppenontwerpster Kaethe Kruse.

Verder komen er twee schilderijen van den schilder Ligtelijn, namelijk een decoratieve kaart van Suriname en artistieke voorstelling van de bauxietwinning. Voorts een glas in lood kaart, voorstellende de Nederlandse gebiedsdelen in Centraal-Amerika, met communicatiemiddelen. Links en rechts van de ingang komen oud Hollandse tegeltableaus met historische voorstellingen, o.a. de haven van Curaçao tijdens Pieter Stuyvesant, verder exposities van mijn-, land- en bosbouw-producten en maquettes van kleine eilanden."

Bij Schiphol is de Lockheed „Ekster" van de K.L.M. tegen de grond te pletter gevallen en verbrand.

2 inzittenden, 2 leden van de bemanning verbrandden.

Ingediend is het wetsontwerp waarbij 9 millioen gulden wordt aangevraagd voor de defensie, ter bestrijding van de kosten der verlenging van de eerste oefentijd, en de daardoor nodige legerorganisatie en dislocatie.

De Kamer keurde met 47 tegen 20 stemmen het aangaan van een contract met de B.P.M. goed, in zake de opsporing en ontginning van aardolie op midden Oost Java.

De Rijkssportleider besloot de sportbetrekkingen tussen Duitsland en Nederland voor onbepaalde tijd te verbreken. Dit besluit houdt verband met het verbieden, door den burgemeester van Rotterdam, van de wedstrijd Nederland — Duitsland.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

"De Curaçaose Voetbalbond".

COMPETITIE — PROGRAMMA.

MUNDO — NOBO

11 Dec. 1938 A-klasse	Jong Holland 1 — S.U.B.T. 1 (Elfrink)	
Grensrechters:	Oehlers en Pengel.	
11 Dec. 1938 B-klasse	Atletico — Jong Curaçao (Ercol)	*
8 Jan. 1939 B-klasse	Atletico — D.C.C. (?)	*

RIO CANARIO.

11 Dec. 1938 Res.A-klasse	Hollandia 2 — Hercules 2 (Tuin)	*

SCHERPENHEUVEL.

11 Dec. 1938 Res.A-klasse	Feyenoord 2 — Scherpenheuvel 2 (Brakke)	
11 Dec. 1938 B-klasse	Atlantico — Hilversum (Wix)	*

De met * aangegeven wedstrijden beginnen om 3 uur n.m.
De met ** aangegeven wedstrijden beginnen om 9 uur v.m.
De andere wedstrijden beginnen om 4.15 uur.

Heren Scheidsrechters worden verzocht bovenstaand programma goed na te gaan en ingeval zij aangewezen zijn om een wedstrijd te leiden op een datum, dat zij door werkzaamheden, enz: niet in staat zullen zijn op te komen, zulks tijdig te berichten aan den competitieleider, G. M. Beltram, Bergstraat No. 17, opdat in de vervanging kan worden voorzien. Dit ter voorkoming, dat wedstrijden niet door zullen gaan, wegens niet opkomen van scheidsrechters.

Wedstrijden van 18 en 26 December gaan niet door.

De reserve A-klasse en de B-klasse competitie en B-klasse Zilveren Bal zullen in Januari a.s. worden afgespeeld.

STRAF COMMISSIE.

Bij besluit van de Straf Commissie is de speler M. DE CASTRO (S.U.B.T.) vrijgesproken en zijn voorlopige schorsing opgeheven.

Bij besluit van de Straf Commissie zijn de spelers E. DE WINDT (Jong Curaçao) en H. PAULA (Arsenal) ieder voor een maand geschorst, ingaande 1 December 1938, op grond van art. 13, lid 1, sub e.

Bij besluit van de Straf Commissie zijn de zaken aanhangig gemaakt tegen de spelers G. VAN VELTZEN (Hollandia) en I. DE JONG (Asiento) terug verwezen naar het Bondsbestuur.

Bij besluit van de Straf Commissie is het lid J. Mathilda van Feyenoord geroyeerd en voor een jaar de toegang ontzegd tot alle terreinen van de C.V.B., ingaande 1 December 1938.

HET BESTUUR.

Geestdrift is goed, geestdrift is onmisbaar bij alle streven en strijd, maar geestdrift wordt gevaarlijk en sticht schade, wanneer zij niet ontspringt uit en wortel in juist een diepe kennis.

Niet het gevoel, het gemoed is het betrouwbare kompas van 's mensen daden maar het verstandelijk inzicht, het begrijpend weten.

Veel daden zijn er nodig om een goede naam te verwerven, een enkele is voldoende om hem te verliezen.

Vernietig nooit met een onbedacht woord het geluk van uw evenmens en plaats nooit uw eigen luidruchtige vreugde tegen de donkere achtergrond van zijn leed.

ARUBA.

Ondergetekende verzoekt vriendelijk alle abboné's van de **„AMIGOE"** en **„LA CRUZ"** op Aruba die van hem de nummers ontvangen, en die nog iets schuldig zijn, dit voor 20 Dec. te voldoen.

Hij stelt zich in de toekomst van ieder, die bovengenoemde kranten wil lezen of erin wil adverteren.

Aruba, December 1938.

Boddy de Cuba.

[ONTWIKKELINGS-] TENDENTIES DER MOD[ERNE] ONDERNEMING.

In het maandschrift „Economie" schreef prof. dr. M. Cobbenhagen onder bovenstaande titel een artikel, dat verschillende zeer behartigenswaardige wenken bevat, ook voor de groot-onderneming zelf. In deze tijd van onvermijdelijke maar ongewone regeringsmaatregelen op economsch terrein, zijn de beschouwingen van den Tilburgsen hoogleraar ook van ongewoon belang.

Wij ontlenen er het volgende aan:

Een overheidsmaatregel, die aan een bepaalde onderneming of aan een bedrijfstak een bepaalde binding oplegt en tevens met die binding een beschermde positie geeft, kan tot gevolg hebben, dat een onderneming zich met de door de binding vrijgekomen kapitalen en krachten op een ander, voorheen door haar niet bestreken en door anderen voldoend voorzien economisch terrein begeeft en daar nieuwe moeilijkheden schept. Tot een dergelijke politiek zullen juist de grote ondernemingen in staat zijn. De beperking van het bedrijf en de vermindering van de rentabiliteit, die het gevolg van de opgelegde binding kan zijn, tracht de onderneming dan te compenseren, door in andere economische gebieden binnen te dringen, zodat de gevolgen van de overheidsmaatregel dan worden afgewenteld op degenen, die worden verdrongen, met name de middelmatig grote en kleinere ondernemingen, terwijl het ... concern de toch ook aanwezige voordelen der beschermde positie als een extra-bate incasseert.

Wie nu de nadruk legt op de nadelen van de opgelegde binding voor de onderneming, zal het zeer begrijpelijk en zelfs zeer lofwaardig achten, wanneer de onderneming poogt nieuwe winstmogelijkheden te verkrijgen op andere terreinen. Wie de nadruk legt op de voordelen, de beschermde economische positie, die de binding in feite heeft meegebracht, zal het onbillijk vinden, dat aan een positie, die iets heeft van een wettelijk monopolie, geen begrenzende voorwaarden zijn verbonden met betrekking tot andere werkzaamheden. Heeft de wetgever, zou men kunnen vragen, bij de regeling van het bankbiljettten-monopolie der circulatiebank niet ook de geoorloofde werkzaamheden voor de circulatiebank begrensd, om haar van het werkterrein der andere banken af te houden? En heeft in de historische periode van systematisch economische bindingen de toenmalige overheid niet alleen een bedrijfstak voor zijn eigen product beschermd, maar tevens, ter bescherming van de andere bedrijfstakken, aan de omvang en de richting der uitbreiding grenzen gesteld? Men kan aan deze vragen en het antwoord, dat ze sug-

gereren, de ernst en het karakter van fundamentele aard niet ontzeggen.

Van het standpunt van het algemeen welzijn en van een op dat algemeen welzijn gerichte ordening is het inderdaad niet consequent bij regeling op het ene terrein ongeregeldheid op het andere toe te laten. Men lost de ene moeilijkheid wellicht op, maar schept tegelijkertijd nieuwe bezwaren, die men op de duur toch niet zal kunnen laten voortbestaan. Maar als die duur lang is, zijn de offers vermoedelijk zeer groot. Deze politiek moge dan ook voor de onderneming, die een binding heeft ondergaan, een gewenste zijn, om haar eigen rentabiliteit te herstellen en eventueel nog te vergroten, de vraag is, of dit resultaat opweegt tegen de economische offers, die door de verdrongen ondernemingen moeten worden gebracht......

En wanneer, van zuiver economisch standpunt, die moeilijk controleerbare afschuifmethode reeds bedenkelijk is, dan kunnen nog ernstiger bedenkingen rijzen van een meer omvattend sociaal en cultureel standpunt. Want, zoals reeds werd opgemerkt, zullen het vooral de ondernemingen van een kleinere omvang zijn, die de plaats moeten ruimen. Niet, omdat deze haar taak ... maar omdat een machtiger lichaam, „homo fortis en armatus", in haar gebied is binnen gedrongen en bij gebrek aan plaats voor allen, de minst sterken het moeten afleggen. Een dergelijke, in beginsel onbegrensde, machtsvorming is economisch èn sociaal gevaarlijk en onredelijk. Alleen het Algoede, d.i. God is grenzeloos en zonder einde. Het is een oude wijsheid uit de Griekse en scholastieke wijsbegeerten, dat alle menselijke strevingen, individueel en collectief, door een doel moeten worden gericht en... begrensd. Ook aan de expansie van ondernemingen moeten grenzen worden gesteld. En wel van buiten af: want in zich zelf hebben de ondernemingen, die als eigen wezenheid los staan van de personen, geen begrenzing. Haar doel, winst en macht, zijn uit eigen aard onbeperkt. En wat voor ondernemingen geldt, geldt bij alle mogelijke verschil in andere opzichten, in dit opzicht ook voor andere economische organisatievormen, ook voor coöperaties, onder welke er zijn, die in expansieen penetratielust niet onderdoen voor de kapitalistische onderneming.

De hooggeleerde schrijver herinnert dan aan, de in dit verband overbekende uitspraken van „Quadragesimo Anno" en vervolgt:

Daar het hier gaat om een zaak van het algemeen maatschappelijk welzijn, is het de taak der overheid bij de voltrekking van de juiste organische opbouw en ombouw positieve en dwingende leiding te geven. Juist in een ... plaats vindt. De gevolgen van een dergelijke ontwikkeling, bestaande in het zich vastzetten van grote economische lichamen in de structuur der maatschappij, zijn later niet meer ongedaan te maken, tenzij met zo grote moeilijkheden, dat men er waarschijnlijk voor zal terugschrikken. De geschiedenis, ook de contemporaine in Duitsland en de Verenigde Staten van Amerika, bewijst, hoe moeilijk de afschaffing of inkrimping is van in de structuur der maatschappij ingegroeide kapitalistische organisaties. In ons land, dat wel eens een toevluchtsoord zou kunnen worden voor een elders niet meer getolereerd kapitalisme, is waakzaamheid geboden. In moeilijke perioden met grote werkloosheid zou men wel eens geneigd kunnen zijn elk middel te aanvaarden, dat nieuwe economische welvaart belooft. Wanneer dat middel echter zou zijn het binnenhalen van meer kapitalisme, dan zal dat middel eens erger blijken dan de kwaal.

Prof. Cobenhagen besluit:

Het concern met zijn vele en zeer gevarieerde vertakkingen geeft wel een zeer typerend beeld van wat de moderne onderneming in haar onbelemmerde groei worden kan. Slaat de onderneming haar nieuwe takken uit op onontgonnen economisch terrein, dan wordt economische pioniersarbeid geleverd. Maar naargelang het braakliggende economische land minder wordt en naargelang het grote en zware lichaam van de kolos wat minder vief wordt in zijn bewegingen en het risi... avontuur van de pioniersarbeid minder lokt, wordt de weg van de geringe weerstand ingeslagen, de weg der economische penetratie op de door anderen geëxploreerde en ontgonnen economische gebieden, waarvan de winstmogelijkheden bekend zijn. De gebiedshonger wordt steeds groter: alle middelen van de „vrijwillige" „Anschluss" zijn hier reeds lang bekend. Zolang aan die onbegrensdheid geen uit het algemeen welzijn vastgestelde grenzen worden gezet, zal het economische leven geen vrede kennen, tenzij die der overheersing.

In mijn opstel: Enkele gedachten over het kapitalisme, afgedrukt in het voorgaande nummer van dit tijdschrift, heb ik er op gewezen, dat de strijd tegen het kapitalisme als stelsel nooit met kans op succes gestreden kan worden, tenzij men ook de economische organisatievormen van het kapitalistische stelsel aangrijpt. De thans gegeven beschouwing wil van die bewering een bevestiging zijn.

Overal en in iedere positie moeten wij dienstbaren zijn, met God als meester en de hemel als loon.

Schepenlijst over de maand December 1938.

10 Fransch	Colombie	Prt. Cabello	Prt. Colombia.
11 Ned.	El Libertador	Aruba—Mcbo.	Aruba—Maracaibo
11 Fransch	San Diego	Antwerpen	Cristobal
12 Noor	Ciss	Maracaibo	Aruba—Maracaibo
12 Zweed.	Canada	Antwerpen	Prt. Colombia
12 Ned.	Simon Bolivar	Prt. Cabello	„
13 Ital.	Lamo	?	Cristobal
13 Amk.	Santa Rosa	New-York	La Guaira
13 Ned.	Baralt	Bonaire	Bonaire
13 Ned.	Plato	Haiti	Haiti
13 Ned.	Atlas	Maracaibo	Maracaibo
13 Fransch	San Antonio	Cristobal	Le Havre
13 Eng.	Doricstar	„	Londen
14 Duitsch	Phoenicia	Prt. Colombia	Prt. Cabello
14 Ned.	Medea	New-York	Maracaibo.

Te samen.

Verstand is vast een kost'lijk ding;
Maar toch — ik achtte 't steeds gering
Als 't niet met liefde samenging.

Bedenk.

Bedenk in goede tijd,
Dat zich 't geluk kan wenden;
Bedenk in kwade tijd
Dat alle leed moet enden.

Amigoe di Curaçao

Zaterdag 10 December 1938

HET EINDVERSLAG OVER HET KIESRECHT

EEN SCHERP, MAAR VERDIEND ANTWOORD DER MEERDERHEID, OP HOLLE PHRASEN VAN DE MINDERHEID.

Onze lezers zullen wel de ogen moe-[illegible] de beschouwingen en opmerkingen van de minderheden.

Het begint met niets minder of meer als een beschuldiging aan ons Bestuur van:

Verzet tegen de Staatsregeling.

Met grote teleurstelling en diepe spijt namen alle leden, die blijkens het voorlopig verslag tegenstanders zijn van het ontwerp, kennis van de memorie van antwoord van het Bestuur, in welk stuk een gevoel van wrevel jegens, ja zelfs een gevoel van **verzet tegen de Staatsregeling** en haar bepalingen te onderkennen is. Bij herhaling is in de woorden der memorie van antwoord zelf en tussen de regels daarvan door te lezen, dat het Bestuur de grenzen en de regelen gesteld door de Staatsregeling voelt als een knellende band, als een onaangename afperking van zijn mogelijkheden. Zij achten deze stellingname van Bestuurszijde onbegrijpelijk; slechts van een politieke groepering der onderdanen, en zeker niet van het Bestuur, kunnen deze leden een dergelijke houding verwachten.

In dit verband merkten deze leden op, dat ook zij om meer dan een reden betreurden, **dat het Bestuur cijfers heeft gegeven betreffende het aantal inwoners en kiezers gesplitst naar geboorteplaats.**

Allereerst omdat het Bestuur ook hier weder van een volkomen onjuist standpunt uitgaat. Immers, de Staatsregeling maakt — hetgeen het Bestuur helaas wél doet — geen splitsing tussen de bevolkingsgroepen naar de plaats hunner geboorte, noch stelt zij de eis, dat elk lid der bevolking kiezer behoort te zijn. De grondwet voor Curaçao gaat uit van een geheel andere gedachtengang, en wel, dat slechts zij, die aan zekere te stellen eisen voldoen kiezer mogen zijn.

Voorts omdat die cijfers aanleiding geven tot het trekken van een geheel verkeerde conclusie. Immers, in die staat is niet vermeld het aantal personen dat kiezer had kunnen zijn onder de bepalingen van het vigerend kiesreglement, welk aantal, in het bijzonder voor de groep van in Curaçao geborenen, zeker enige duizenden meer bedraagt dan het door het Bestuur gegeven cijfer.

En ten slotte omdat door deze volkomen onnodige publicatie het Bestuur voedsel geeft aan degenen, die gaarne tegenstellingen scheppen tussen de verschillende delen der bevolking.

Alle bestuursargumenten geput uit verwijzingen naar het Moederland snijden geen hout, zo zeiden deze leden, omdat niet de moederlandse regelingen in deze de doorslag geven, doch de voor Curaçao, en voor Curaçao alléén geldende Staatsregeling.

Niet „de wens (om) tot een eenvoudige regeling te geraken", doch de wens de letter en de geest der Staatsregeling tot uitvoering te brengen moet richtsnoer zijn van het Bestuur.

De leden aan het woord betreurden voorts de van Bestuurszijde gemaakte opmerkingen ten aanzien van de inning der belastingen, omdat de wenselijkheid of niet-wenselijkheid van het census-kiesrecht geen punt van discussie kan uitmaken, waar de Staatsregeling deze materie regelt.

Geschokt in het vertrouwen in het Bestuur.

Zij onderkenden derhalve in de memorie vele en ernstige miskenningen van de Staatsregeling. Zo vele en zo ernstige, dat zij **op een hunner na zich diep geschokt voelden in hun vertrouwen in de wijsheid van het beleid van het tegenwoordig Bestuur.**

Zij moesten voorts met groot leedwezen constateren, dat het Bestuur niet alleen aan de door hen geuite bezwaren weinig of geen waarde toekent, doch tevens, dat het Bestuur hun standpunt in zake uitbreiding van het kiesrecht volkomen miskent.

Uit hetgeen van de door hen naar voren gebrachte beschouwingen is te lezen, dat zij zich kanten tegen een kiesstelsel, dat aan alle inwoners „die belangstelling bezitten voor de publieke zaak en aan in redelijkheid te stellen eisen voldoen" de gelegenheid om aan de samenstelling der Staten deel te nemen, waarborgt. Integendeel, zij delen volkomen de mening van het Bestuur, dat de Curaçaose bevolking een „redelijke mogelijkheid" moet hebben om deel te nemen aan de samenstelling van het vertegenwoordigend lichaam. In deze bestaat bij het Bestuur klaarblijkelijk een hoogst te betreuren misverstand. Voor het ontstaan daarvan wijzen deze leden elk verantwoordelijkheid af.

[illegible] vallen, alleen gradueel verschil.

Uit het voorlopig verslag is duidelijk te onderkennen, dat het **verschil van mening tussen het Bestuur en de leden aan het woord ligt in de snelheid, waarmede het kiesrecht uitgebreid,** en de mate, waarin de kiesbevoegdheid nu gegeven dient te worden. Nergens is in het voorlopig verslag gebleken van een principiele tegenkanting dezer leden tegen uitbreiding van kiesrecht.

Zij ontkenden, en blijven zulks doen, dat het deel der bevolking, waarover het ontwerp het kiesrecht wil uitbreiden, thans aan „in redelijkheid te stellen eisen" voldoet en „belangstelling toont voor de publieke zaak". Aan al degenen die aan deze, terecht door het Bestuur gestelde criteria voldoen, geeft het vigerende kiesreglement 1937 overeenkomstig de geest en de letter van de Staatsregeling ruimschoots gelegenheid voor nu en de eerstvolgende jaren om deel te nemen aan de samenstelling van de Staten.

Het Bestuur heeft hun onthouden de cijfers waar het om gaat; de opgave van het aantal personen op de Benedenwindse eilanden gevestigd, dat aanspraak op kiesrecht zou hebben kunnen doen gelden, indien zij belasting betaald hadden. Dat het verstrekken dezer opgave zeer moeilijk is, kunnen zij niet als verontschuldiging aanvaarden, omdat de samenstelling van de staat, gevende het aantal inwoners, gesplitst naar de geboorteplaatsen der inwoners van het gebiedsdeel, welke het Bestuur ongevraagd wel geeft, ongetwijfeld veel grotere moeilijkheden moet hebben medegebracht. Bij gebrek aan enig tegenbewijs van Bestuurszijde menen zij derhalve ook in deze hun standpunt ten volle te mogen handhaven: dat nog zeer velen aan de stemming hadden kunnen deelnemen en de grenzen door het Kiesreglement 1937 gesteld, derhalve niet te nauw zijn.

De theoretische beschouwingen in de memorie van antwoord over het kiesrecht en het kiesstelsel, hoe verdienstelijk zij op zich zelve ook mogen zijn, raken de quintessens van de zaak niet. Zij betreffen het parlementarisme. De Staten van Curaçao vormen geen parlement, alleen al daarom niet, omdat zij „de Regering" niet „naar huis" kunnen sturen.

Onbegrijpelijk is voor deze leden de mening van het Bestuur dat uitbreiding van het kiesrecht het gezag der Staten zal versterken en aan de behartiging van de publieke zaak ten goede zal komen. Onbegrijpelijk, omdat eenzijdige samenstelling — en daartoe leidt het ontwerp indien thans ingevoerd overbiddelijk —, noch de waarde van de Staten als adviescollege voor het Bestuur, noch het representatief karakter daarvan ten aanzien van verschillende staatkundige stromingen in het gebiedsdeel kan doen toenemen of versterken.

De leden aan het woord handhaven hun mening, neergelegd in het voorlopig verslag, in welke mening geen wijziging is gekomen door de door het Bestuur bij nota van wijzigingen aangebrachte [illegible] van de capaciteitseisen. Zij verenigen zich voorts met **vele punten uit het verzoekschrift door een groep ingezetenen aan Hare Majesteit de Koningin gezonden, eveneens strekkende tot intrekking van het ontwerp.**

Citaten uit het Request der minderheden.

„Op de voornaamste Benedenwindse „eilanden, Curaçao en Aruba, hebben „naar verluidt rond 1600 censuskiezers „en rond 500 capaciteitenkiezers; samen rond 2100 kiezers aan de verkiezingen deel genomen. Daaronder „waren ongeveer 200 ongeldige stemmen. Uiteraard is niet aan te geven „het aantal personen, dat capaciteitenkiezers had kunnen wezen, doch dat „dit veel groter is dan bovenvermeld „aantal staat vast en wordt ook toegegeven door het Bestuur, dat in de „memorie van toelichting herinnert aan „de afkeer van velen tegen het afleggen van examens als vereist voor het „capaciteitenkiesrecht zeer soepel zijn „toegepast.

„Gemakkelijker is aan te tonen, dat „het aantal censuskiezers vele duizenden hoger had kunnen zijn, indien niet „door grote achterstand in de betaling der belastingpenningen velen niet „in aanmerking waren gekomen om als „censuskiezer op de kiezerslijst te „worden geplaatst. Immers, aangeslagen in de inkomstenbelasting naar een „inkomen van *f* 1200.— of meer, waren op die eilanden samen rond 4900 „mannelijke Nederlandse onderdanen „boven 25 jaar.

„Geconcludeerd mag dus worden, „dat niet velen onder de potentiele kiezers een zodanige belangstelling voor „het politiek gebeuren aan de dag hebben gelegd, dat zij van hun rechten „hebben willen gebruik maken en de „voorwaarden daartoe hebben willen „vervullen, hetgeen een afdoend bewijs „is, niet alleen van de uitermate geringe politieke belangstelling en scholing „van het Curaçaose volk, zelfs onder „die kringen, die onder het vigerende „kiesreglement kiesbevoegdheid hebben, doch ook van de onjuistheid van „het standpunt van het Bestuur, dat „het „geen betoog (behoeft), dat vergroting van het kiezerskorps zeer gewenst is om te voorkomen, dat het bij „de wet toegestane kiesrecht door het „geringe aantal kiezers in een voorrecht zou verkeren.

„Het geringe aantal personen, dat „aan de verkiezingen heeft deel genomen is niet te wijten aan een door „Staatsregeling of Kiesreglement te bekrompen verleend kiesrecht, doch aan „gebrek aan modern politiek besef in „alle lagen der bevolking. Zolang hier „in geen verbetering is gekomen, bestaat er geen aanleiding en is het zelfs „gevaarlijk om aan een ruimere kring „van personen kiesbevoegdheid te verlenen.

„Hier zij opgemerkt, dat de positie „der Staten principieel verschilt van „die van een parlement, omdat de Staten niet meer kunnen zijn dan een college, dat de belangen der bevolking „voorstaat bij het Bestuur en het Bestuur adviseert omtrent de wetgeving, „welke dit voorstelt tot stand te brengen.

„Minder belangrijk is dan ook het „aantal zetels, dat een bepaalde groepering in de Staten inneemt; van het „allerhoogste gewicht is, dat zoveel „mogelijk alle groeperingen, al of niet „in partijverband georganiseerd, een „zetel krijgen, zodat deze gelegenheid „hebben hun advies uit te brengen en „hun belangen naar voren te brengen. „De beslissing, welke belangen de „doorslag geven, ligt volgens onze „Staatsregeling niet bij de Staten doch „bij het Bestuur en in dit laatste instantie bij den Nederlandsen wetgever. Het getuigt dan ook van wijs beleid van den Koning en van den wetgever der Staatsregeling en van het „Kiesreglement 1937, dat bij de samenstelling van de vroegere Koloniale „Raad en min of meer ook bij de vaststelling van de vorm en de omvang „van het nieuw verleende kiesrecht, bovenbedoeld beginsel is gevolgd en bewust een zeker „evenwicht" is gezocht.

„Het boven gesignaleerde gebrek „aan modern politiek besef is zeer verklaarbaar en hierin is zeer zeker niet „door een wijziging van het kiesreglement te voorzien. Van 186[illegible] tot 193[illegible] „heeft de Koloniale Raad, benoemd „door den Koning, de belangen van de „gehele bevolking bij het Bestuur van „Curaçao voorgestaan op een wijze, „die tot geen of weinig kritiek aanleiding gaf en zoveel goeds voor de kolonie bereikt, dat het verkiezingsplatform van December 1937 noch nieuwe „leuzen, noch nieuwe wensen brengen „kon. Door het Bestuur werd, in samenwerking met de Koloniale Raad, „belangrijk werk tot stand gebracht. „Een greep uit de arbeid van de laatste jaren moge dit duidelijk maken: „gelijkstelling van het bijzonder onderwijs; verbetering van het onderwijs, „de volkshygiëne en de woningtoestanden; vermeerdering van het aantal „welvaartsbronnen; invoering van wettelijke sociale regelingen; e.d.

„Onbegrijpelijk is, dat het Bestuur „van Curaçao, dat jarenlang, naar men „mag aannemen, den Koning adviseerde en de benoemingen voor de Koloniale Raad zodanig te doen geschieden, dat de verschillende godsdienstige en maatschappelijke kringen „evenwichtig vertegenwoordigd zouden „zijn in dat college, thans met een voorstel komt, dat in de samenstelling van „dat college — thans Staten genoemd, „doch in wezen en taak niet verschillend van de Koloniale Raad — ingrijpende verandering brengt.

„Zolang brede lagen der bevolking „niet een zodanig peil van [illegible]lijke ontwikkeling hebben bereikt, dat „verwacht en vertrouwd mag worden, „dat zij zoveel begrip van de noden en „behoeften van de samenstellende delen van de staat hebben, dat zij de „consequenties hunner politieke daden „en adviezen ook ten opzichte van andersdenkenden aanvoelen, is het onjuist aan hen het kiesrecht et verlenen en zou het foutief zijn aan hen „meerdere plaatsen in de Staten ten „koste van de groepen, dit thans daarin vertegenwoordigd zijn, te geven. „Immers dan zal het Bestuur niet meer „een „gewogen" advies ontvangen en „niet meer vernemen de stemmen uit „de bevolking, die het moet en naar „aangenomen behoort te worden, ook „wil vernemen, alvorens een beslissing „te nemen.

„Invoering van het ontwerp kiesreglement is ook on-democratisch. Een „naar democratische beginselen geordende gemeenschap heeft nodig een „bij alle kiezers aanwezig sterk verantwoordelijkheidsbesef, gepaard aan „een ontwikkeld gevoel van burgerzin en een wil tot zelfstandig denken „ en handelen. Hiervan is in brede lagen van de Curaçaose bevolking nog „slechts in geringe mate sprake.

„Een doelbewuste opvoeding tot het „staatsburgerschap, nodig voor het verkrijgen van het bovengenoemde verantwoordelijkheidsbesef, zal in ons „gebiedsdeel eerst krachtdadig ter hand „genomen moeten worden. En al te „snelle overgang van niet- of weinig-„belangstellenden tot kiezers zal een „eenzijdige kritiek en voorlichting van „de zijde der Staten ten gevolge hebben, terwijl onmiddellijk daaruit voortvloeit een versterking van het autoritair gezag van het Bestuur, hetgeen „toch zeker niet de bedoeling zal zijn „van de zopas verleende nieuwe Staatsregeling. Het ontwerp kiesreglement „zal tot gevolg hebben, dat in de Staten het evenwicht dat er heerste en „betrekkelijkerwijze nog heerst, zal „worden verstoord en de positie van „dit college en dus de invloed van de „volkswil in het staatsbestel zal worden verzwakt.

„De uitbreiding van het kiezerskorps, „zoals voorgesteld in het nieuwe ontwerp is ook onnodig in het huidige „stadium van de politieke ontwikkeling.

„Onnodig, omdat nog velen, die zich „bij de gehouden verkiezingen afzijdig „hielden, of geen moeite deden om aan „de bij het kiesreglement 1937 gestelde „eisen te voldoen, in de gelegenheid „zijn in het kiezerskorps opgenomen te „worden.

„Bovendien laat het vigerende kiesreglement nog grote ruimte om in het „kiezerskorps actief op te nemen diegenen, die door verdere scholing en „ontwikkeling de drang naar het kiesrecht zullen wensen te bevredigen.

„Onnodig ook, omdat nu reeds de „meerderheid der Statenleden de levensbeschouwing huldigt die de overgrote meerderheid der bevolking de „hare noemt. Gesteld, dat het Bestuur „aan het advies van de eenzijdig samengestelde meerderheid uit de Staten meer waarde zou willen hechten „dan aan het advies van de veelzijdig „samengestelde minderheid — hetgeen „onjuist zou zijn, omdat de Staten geen „parlement zijn — dan zal dit meerderheidsadvies toch nimmer in strijd kunnen zijn met de geloofsovertuiging „van het volk, zodat ook hierin geen „reden tot wijziging van het kiesreglement gelegen kan zijn. Hierbij worde „aangetekend, dat reeds sinds jaren de „gewoonte gevolgd is, dat de hoogste „gezagdragers in het Gebiedsdeel van „dezelfde gezindte is als de overgrote „meerderheid der bevolking, hetgeen „op zichzelf al een waarborg moet zijn „— binnen het kader van de staatsinrichting van Curaçao — dat haar belangen niet achtergesteld zullen worden, noch in het gedrang kunnen komen, zoals — het zij met vreugde geconstateerd — de staatskundige geschiedenis van Curaçao duidelijk aantoont."

Communisme! Anarchisme! Los van Nederland!

De leden aan het woord willen hieraan nog toevoegen dat zij van oordeel zijn, dat het ontwerp de handhaving van **HET NEDERLANDS GEZAG IN DIT GEBIEDSDEEL IN GEVAAR BRENGT.** Het stellen van normen op een zodanig peil, dat de ongeschoolde, niet voldoende ontwikkelde en niet „uit eigen drang" belangstellende kiezers, die numeriek de overgrote meerderheid zouden gaan vormen, zullen uitmaken „wie" er zitting zal nemen in de Staten, achten zij in lijnrechte strijd te kunnen komen met de eis van het handhaven van het Nederlands gezag. Het ontwerp laat de weg open voor **COMMUNISME, ANARCHISME** en **ANDERE STROMINGEN**, ook politiek-religieuse, om via de onwetende en voor alle invloed zeer vatbare kiezers bezit te nemen van de Staten, hetgeen tot elke prijs voorkomen moet worden.

Zij, die streven naar **„LOS VAN NEDERLAND"** — en het zijn er niet weinigen — en de absolute autonomie van dit gebiedsdeel beogen, zien door het voorgestelde kiesreglement hun idealen een belangrijke schrede voorwaarts doen.

Met een zodanig stelsel, dat, indien ingevoerd in het huidige stadium van de ontwikkeling van het overgrote deel der bevolking, zal leiden tot „gebruik", ja „misbruik", van de numerieke meerderheid door derden, kunnen en zullen de leden hier aan het woord zich nimmer verenigen.

Geen principieel verschil meer!

Samenvattende merkten deze leden op, dat klaarblijkelijk tussen het Bestuur en hen **geen principieel, doch slechts een gradueel,** hoewel zeer diep verschil van mening bestaat, welk verschil voor Curaçao van buitengewone betekenis is, waarmede de levensbelangen van Curaçao en Nederland ten nauwste samenhangen en dat, kort uitgedrukt, bestaat in een verschil van tempo. Daarom menen deze leden, dat overeenstemming tenslotte mogelijk moet zijn. Laten wij afwachten, zo stellen zij voor, in welke mate de geestelijke ontwikkeling van het volk toeneemt en in welk tempo dit proces verloopt en tot gevolg heeft, dat een groter deel der bevolking dan thans aan „redelijke eisen" voldoet.

Nu is aanneming van het ontwerp hun ten enenmale onmogelijk.

Zij vertrouwen echter, dat het Bestuur, na aandachtige, geheel onbevooroordeelde overweging van al het bovenstaande tot de conclusie zal komen, dat de door de leden aan het woord gewenste intrekking van het ontwerp en derhalve uitstel in de doorvoering van de Bestuursplannen geen essentiele belangen schaden kan en daarom tenslotte wel aanvaardbaar is.

Gaarne zullen zij de mening van het Bestuur schriftelijk vernemen.

DE KLEINST MOGELIJKE MEERDERHEID WEERLEGT OP MAGISTRALE WIJZE.

Hollen phrasen.

Stemming maken tegen het Bestuur.

Met verwondering constateert de meerderheid der leden, dat de tegenstanders van het ontwerp bij herhaling beweringen vooropstellen die door **geen enkel houdbaar juridisch of feitelijk argument** worden bevestigd, en **zelfs de schijn van waarheid niet** mee hebben.

De leden aan het woord zien in deze beweringen niets anders dan **holle phrasen met de klaarblijke bedoeling stemming te maken tegen het Bestuur** en tegen het ontwerp kiesreglement. Zij betreurden het, dat op deze wijze de objectieve behandeling van staatszaken ernstig wordt geschaad, en het peil der beraadslagingen sterk daalt.

Van de juistheid der bewering: „bij herhaling is in de woorden der memorie van antwoord zelfs en tussen de regels daarvan door te lezen, dat het Bestuur de grenzen en de regelen gesteld door de Staatsregeling voelt als een knellende band, als een onaangename afperking van zijne mogelijkheden" is de leden aan het woord ook na minutieuze studie van de memorie van antwoord niets gebleken.

De houding van het Bestuur te qualificeren als stellingname tegen de Staatsregeling komt deze leden dan ook ongemotiveerd en tendentieus voor.

De leden hier aan het woord achtten het volkomen juist en voor de beoordeling van het te regelen onderwerp noodzakelijk, **dat het Bestuur met cijfermateriaal, voor een ieder duidelijk heeft aangetoond tot welke ongerijmdheden de toepassing van het oude kiesreglement aanleiding geeft.** Deze cijfers brachten deze leden wel is waar geen nieuws — men kan ze toch voor het grootste deel halen uit de kiezerslijsten zoals deze voor het publiek ter beschikking zijn gesteld — maar zij achtten het niettemin een verheugend feit, dat deze publicatie, uitgelokt door het voorlopig verslag de ontstellende waarheid — door de minderheid blijkbaar niet erkend — aan het licht heeft gebracht, dat 60% van de kiezers niet inheems zijn, terwijl de niet-inheemse Nederlandse onderdanen in totaal minder dan $^1/_{10}$ deel van de bevolking uitmaken.

Dit is toch niet de bedoeling van de Staatsregeling. De radicale herziening van de koloniale bepalingen bij de grond wetsherziening 1922, hadden immers ten doel, de inheemse bevolking medezeggenschap te geven. Het Bestuur heeft met deze bekendmakingen het enige ware standpunt ingenomen, door de openbaarheid inzake de kierechtregeling, niet te schuwen. Er bestaat dan ook geen enkele reden om deze openbaarheid te betreuren.

Zinledig is ook het verwijt, dat het Bestuur splitsing tussen de bevolkingsgroepen naar de plaats harer geboorte maakt, waar het Bestuur niet dan objectieve gegevens verstrekt, en wel ter verduidelijking, zoals in een memorie van antwoord gebruikelijk en voor het juiste inzicht vaak noodzakelijk is. In de toelichting op de Staatsregelingen der West-Indische Staatsdelen komen dergelijke gegevens voor. De gegeven cijfers houden zich niet op met bespiegelingen omtrent hypothetische mogelijkheden maar bepalen zich tot de toestanden zoals ze zijn. De conclusies zijn dan ook reëel.

Zeer eigenaardig doet het verder aan, dat de minderheid het Bestuur durft te verwijten, dat het door deze publicaties voedsel geeft aan degenen die gaarne tegenstellingen scheppen tussen de verschillende delen der be-

Z.O.Z.

volking. Indien er van tegenstellingen gesproken zou mogen worden, dan herinneren zij aan de tegenstelling gemaakt in het voorlopig verslag tussen katholieken en niet-katholieken, de uitermate belangrijke minderheid en de toevallige quantitatieve meerderheid, welke tegenstellingen niet door de leden aan het woord zijn opgeworpen.

Eveneens deed vreemd aan: de opmerking van de minderheid, dat alle bestuursargumenten geput uit verwijzingen naar het Moederland geen hout snijden, waar deze argumenten slechts gegeven zijn in antwoord op bezwaren door de minderheid opgeworpen in het voorlopig verslag o.m. tegen de moederlandse kiesrechtregeling.

Ten onrechte wordt de indruk verwekt, dat het de enige opzet van het Bestuur is, tot een eenvoudige regeling te geraken, terwijl dit slechts één der motieven — op zich zelf zeer toe te juichen — is.

De leden aan het woord zijn het Bestuur dankbaar voor de verstrekte gegevens nopens de inning der belastingen omdat daardoor één der belangrijke factoren, die de omvang van het censuskiesrecht bepalen, duidelijk wordt belicht. Met al deze factoren dient rekening te worden gehouden. De wenselijkheid of niet wenselijkheid van het kiesrecht heeft het Bestuur terecht geheel buiten het geding gelaten.

De meerderheid in de Staten, staat versteld bij de bewering der minderheid „in de memorie zovele en zo ernstige miskenningen van de Staatsregeling" te onderkennen", dat zij zich diep geschokt voelen in hun vertrouwen in de wijsheid van het beleid van het tegenwoordige Bestuur". Zij heeft geen enkele miskenning der Staatsregeling kunnen ontdekken, en staat verbaasd over de vrijmoedigheid waarmede de minderheid, zonder enige deugdelijke argumentatie haar vertrouwen in het Bestuur opzegt. Het gaat toch niet aan, dat een minderheid, die haar standpunt niet aanvaard ziet, zo lichtvaardig haar wantrouwen in het Bestuur uitspreekt. Dit werpt een eigenaardig licht op de mentaliteit van deze minderheid, en zal tengevolge hebben, dat de overgrote meerderheid der bevolking van de juistheid der Bestuursvoorstellen, met des te groter vertrouwen zich achter het Bestuur zal scharen.

Het wil de leden aan het woord voorkomen, dat het Bestuur meer dan voldoende aandacht besteed heeft aan de door de minderheid geuite bezwaren, deze bezwaren niet heeft miskend, maar integendeel ze op de juiste waarde heeft geschat.

In het voorlopig verslag principiele verschillen.

De meerderheid ontkent, dat in het voorlopig verslag het verschil van mening tussen het Bestuur en de minderheid zou liggen in de snelheid waarmede het kiesrecht dient te worden uitgebreid. Haar (der minderheid) principiele tegenkanting werd tot uitdrukking gebracht in de zinsnede in het voorlopig verslag „dat het ontwerp-kiesreglement tot gevolg zou hebben nog meer dan onder het huidige kiesreglement, dat de minderheid in aantal, die echter een uitermate belangrijke plaats in onze samenleving inneemt op economisch, cultureel en charitatief terrein, door een toevallige quantitatieve verhouding haar plaats in de samenleving niet tot uiting zal zien komen in de samenstelling van dit College", „met andere woorden dat de behartiging der belangen van deze minderheid zal komen te berusten bij een gedeelte der bevolking van een andere geloofsovertuiging en levensbeschouwing".

Een tweede principieel bezwaar zou liggen in het feit, dat het nieuwe kiesreglement partijformatie zou bevorderen, waardoor verdeeldheid in de bevolking zou ontstaan. Een derde principieel bezwaar werd hierin gezocht, dat de voorgestelde uitbreiding in strijd zou zijn met de Staatsregeling. Het is thans duidelijk geworden, dat waar de de minderheid nog slechts spreekt van een gradueel verschil tussen haar standpunt en dat van het Bestuur, al deze vermeende principiele bezwaren in werkelijkheid zijn vervallen.

Het gradueel verschil zou nu hierin bestaan, dat degenen, die door het nieuwe kiesreglement het kiesrecht zouden verkrijgen, niet aan in redelijkheid te stellen eisen zouden voldoen. Doch de minderheid blijft weer ernstig in gebreke voor hare mening bewijs te leveren, zelfs daarvoor enig argument te geven. Wel beweert zij aan de andere kant dat de kiezers volgens het vigerende kiesreglement wel aan de criteria van geschiktheid en belangstelling voldoen. Blijkbaar gaat volgens de minderheid, de belangstelling voor de publieke zaak op en neer met het inkomen, hetgeen de meerderheid toch wel ietwat vreemd lijkt.

Uit het feit, dat het Bestuur, de gevraagde cijfers betreffende het aantal personen, dat kiezer had kunnen zijn, indien zij hun belasting betaald hadden niet kon geven, kan nimmer de conclusie getrokken worden dat derhalve de grenzen, door het Kiesreglement 1937 gesteld, niet te nauw zijn.

De Staten alleen adviserend?

De gegevens door het Bestuur verstrekt zijn volgens de leden aan het woord ruimschoots voldoende om zich een denkbeeld te vormen van de uitbreiding, welke het kiezerskorps zal ondergaan; waarom het tenslotte gaat. De leden aan het woord komen hier op tegen de wel zeer simpele voorstelling, als zouden de Staten een adviserend lichaam worden en het Bestuur alleen moeten beslissen. Dit is zozeer in strijd met de allerelementairste beginselen van de grondwet 1922 en met de uitdrukkelijke opzet van de Curaçaose Staatsregeling, dat zij ontslagen mochten achten van verdere argumentering.

Het Statencollege vormt tezamen met den Gouverneur de wetgevende macht van Curaçao. Het Statencollege heeft — in meerderheid — mede te beslissen. Het is geen commissie, waarvan een minderheidsadvies kan worden opgevolgd.

Om die redenen dan ook behoort het Statencollege een werkelijke volksvertegenwoordiging — en geen beperkte belangenvertegenwoordiging — te zijn.

De landstaal.

Alzo hadden zij, behoudens één hunner, gaarne gezien, dat de aanvankelijk gestelde capaciteitseisen waarvoor het Bestuur zo vele sterke argumenten had gegeven, gehandhaafd bleven. Zij vermogen niet aan te voelen 't staatsrechtelijk bezwaar tegen de eis: kunnen lezen en schrijven van het Nederlands of de Landstaal. In ieder geval is het duidelijk, dat het bezwaar niet opgaat tegen het kunnen lezen en schrijven van het Nederlands. Bovendien is thans reeds door het censuskiesrecht theoretisch de mogelijkheid daar, dat tot lid van de Staten een persoon gekozen wordt, die geen Nederlands verstaat.

De meerderheid aan het woord kan zich dan ook geheel verenigen met het adres, door een groep ingezetenen aan Hare Majesteit gezonden, waarbij de wensen der Curaçaose bevolking aan Hare Majesteit kenbaar gemaakt worden.

Het niet tijdig betalen der belasting.

Zij wil nu enigszins dieper ingaan op de voorstelling, dat het niet tijdig betalen der belasting een maatstaf zoude zijn voor de politieke belangstelling.

Het is in Curaçao een vrij algemeen ingevreten gewoonte geworden dat het publiek, ook met name het meer kapitaalkrachtige deel van het publiek, wel regelmatig belasting betaalt, doch met een grote achterstand. Men kan dit ten zeerste betreuren, maar de toestand is nu eenmaal zo. En zij moet hierbij aantekenen, dat de voornaamste oorzaak gelegen is in de inningspolitiek der belastingambtenaren in vroeger jaren.

Men mag daaruit niet concluderen tot gebrek aan belangstelling voor de politieke zaak; men kan niet verwachten, dat het publiek drie, vier, vijf of nog meer jaren belastingachterstand ineens zal kunnen betalen. Men kan wel spreken van „potentiele kiezers" doch practisch gesproken zijn die er maar heel weinig en dat is niet in de eerste plaats te wijten aan de belastingschuldigen zelf. Zij acht het dan ook niet billijk thans verwijten [illegible] aan het belastingschuldige publiek!

Grote belangstelling voor politieke zaken.

Dat er grote belangstelling voor politieke zaken bestaat mag geconcludeerd worden:

a. uit de opkomst bij de op 20 December j.l. gehouden verkiezingen; practisch gesproken is ieder, die door verlof, ziekte e.d. niet verhinderd was, opgekomen, hoewel er geen stemplicht bestaat!

b. uit de talrijke artikelen en polemieken in de pers, het ontstaan van politieke partijen en kiesverenigingen, enz.

c. uit het dezer dagen aan den Gouverneur aangeboden petitionnement, waarbij handhaving van het ontwerp werd gevraagd en waarop o.a. meer dan $2\frac{1}{2}$ duizend handtekeningen voorkomen van hen, die thans nog geen kiesrecht hebben en het zouden willen verwerven.

Het verwondert haar, dat zij, die beweren dat er een „gebrek aan modern politiek besef" in Curaçao heerst zoveel moeite doen om uitbreiding van het kiesrecht te voorkomen! Immers het nieuwe ontwerp zal precies zover kunnen gaan als er belangstelling en „modern politiek besef" bestaat. Wie geen belangstelling en politek besef toont en zich niet aanmeldt als kiezer, krijgt geen kiesrecht. Juist volgens het oude Kiesreglement kan men automatisch op de kiezerslijst worden gebracht, ook zonder dat er van enige belangstelling is gebleken.

Terugkomende op de dwaling, dat de Staten slechts een adviserend college zouden zijn, merkt de meerderheid aan het woord op, dat blijkbaar de functies van de Staten en van de Raad van Bestuur verward worden.

Doch indien de Staten een adviescollege zouden zijn, waarom dan moeite gedaan om het aantal zetels en moeite tot het beperkt houden van het kiesrecht. Eén lid kan dan de mening van een bepaalde groep toch voldoende vertegenwoordigen. Waarom trouwens dan nog verkiezingen gehouden? Waarom spreken van evenwicht in de Staten? Onder adviseurs telt niet het aantal, doch de zwaarte der gegeven adviezen!

De minderheden en de Koloniale Raad.

Waar de minderheid meent een parallel te mogen trekken tussen de samenstelling van de Koloniale Raad voorheen en die der tegenwoordige Staten, dient hier weer gewezen te worden op het onjuist inzicht dezer leden in het wezen van de Staten. Aangaande die benoemingen, neemt de minderheid blijkbaar meer aan, dan zij kan verantwoorden.

De leden aan het woord moeten nu wel opmerken, dat jarenlang twee van de dertien leden van de Raad katholiek waren. Dat de Raad het niet nodig heeft geoordeeld — terwille van het evenwicht! — een katholiek voor te dragen voor een bestaande vacature doch dat het derde en later het vierde katholieke lid werd benoemd buiten de voordracht om door de Kroon.

De les, uit dit desavoueren van de Raad door de Kroon te trekken, schijnt thans nog niet helemaal doorgedrongen te zijn.

Een critiek op de Koloniale Raad wil de meerderheid gaarne achterwege laten. Deze is in het verleden in de Curaçaose pers en in de Nederlandse organen zo vaak gegeven dat zij het onnodig acht in herhaling te treden. Om geschiedvervalsing te voorkomen herinnert zij er aan, dat de gelijkstelling van het bijzonder onderwijs door de Nederlandse Regering — ondanks het verzet van de Raad — is opgelegd; dat gedurende 60 jaren van zijn 70 jarige bestaan de Raad het volksonderwijs [illegible] durft en nooit [illegible] te beknibbelen en tegen te houden [illegible] de toestanden op het gebied der volkshygiëne en volkshuisvesting thans zulk een ernstige achterstand aantonen, dat men wel zeer vrijmoedig moet zijn om het werk van de Raad in deze te prijzen.

Zij is nieuwsgierig, welke welvaartsbronnen toegenomen zijn dank zij het werk van de Raad en durft positief te beweren, dat onder de Koloniale Raad nog nooit één enkele wettelijke sociale maatregel is ingevoerd, tenzij men de winkelsluitingsverordening 1932 zou willen noemen als zodanig!

Eerst thans begint het Gouvernement met een Departement van Sociale en Economische Zaken, eerst thans wordt het onderwijs opgevoerd, eerst thans is door particulier initiatief het vakonderwijs geëntameerd, de volkshuisvesting is eerst de laatste jaren, eveneens door particulier initiatief ter hand genomen, eerst thans wordt het volk als geheel in de Staatszorg betrokken boven het enge groepsbelang!

Het komt haar onverklaarbaar voor, dat juist die groepen, welke bij de vorige verkiezingen uitdrukkelijk als leuze stelden: géén lid van de Raad tot Statenlid kiezen (en dat dan ook niet hebben gedaan; slechts één lid van de Raad — een katholiek — is in de Staten gekozen!), thans weer aanleiding vinden de Koloniale Raad te prijzen!

Wat is echt democratisch?

De bewering der minderheid, dat het ontwerp ondemocratisch zoude zijn is zo zonderling dat de meerderheid aan het woord, daartegen slechts het volgende wil opmerken:

Ondemocratisch is het dat het aantal kiezers zo klein wordt, dat de inheemse bevolking de minderheid vormt en dat zij, die geen blijvende belangen bij dit gebiedsdeel hebben, die na verloop van tijd weer van Curaçao verdwijnen en gemakkelijk onder invloed van economische machten kunnen staan, de doorslag geven.

Democratisch is het, dat het aantal kiezers zodanig wordt uitgebreid, dat het evenwicht hersteld wordt en verdere stoornis in de vertegenwoordiging van het volk wordt voorkomen.

Het is gemakelijk genoeg om het Curaçaose volk voor politiek onmondig uit te maken, doch het gestadige en stelselmatige werk der politieke opvoeding, in pers en kiesvereniging, heeft zijn beloning reeds gevonden in de verrassende uitslag der allereerste verkiezingen, in de uitslag van het bovenbedoelde petitionement en het zal in de toekomst nog veel vruchten opleveren in het belang van dit gebiedsdeel.

De kiezers van de grootste Curaçaose partijen, vertegenwoordigd door de meerderheid in de Staten, hebben zich in die partijen verenigd uit eigen vrije verkiezing. Zij kunnen op geheel democratische wijze over het stellen van candidaten meestemmen.

Partijbesturen en partijbureaux leggen zich bij de candidaatstelling door de kiezers neer. Tenslotte zijn de kiezers — dank zij het couloirstelsel — uiteindelijk nogmaals geheel vrij van ieder invloed van derden, terwijl zij den candidaat hunner keuze bepalen. De gekozenen van hun kant staan verder los van politieke organisaties en moeten onafhankelijk, als ware volksvertegenwoordigers, hun standpunt in de verschillende vraagstukken bepalen. Zo is de situatie — althans bij de katholiek partijen; zo behoort zij ook te zijn!

Haar program is een program voor alle lagen der bevolking. Het verlangt behartiging van de belangen der werkgevers zo goed als van werknemers, van industrie zowel als van de scheepvaart en de landbouw.

In dit program zal men geen streven tot eenzijdige belangenvertegenwoordiging kunnen vinden, omdat alle lagen der bevolking bij deze partij aangesloten zijn en bovendien de partij alleen al volgens zijn principes slechts het algemeen belang kan nastreven.

Men vreest voor het Gezag van de Staten, indien het kiesrecht wordt uitgebreid. Doch de Staten kunnen alleen een sterk gezag genieten, indien het gehele volk daarachter staat, niet indien slechts een tiende gedeelte der bevolking het steunt.

Thans komt de kleinste mogelijk meerderheid wel overeen met de gevoelens van 90% der bevolking, doch dat is slechts toeval. Het had ook anders kunnen zijn. Men mag de toekomst van de Curaçaose wetgevende macht niet van het toeval laten afhangen.

Het nieuwe kiesreglement sluit toeval vrijwel uit. Bovendien vordert het belangstelling om kiezer te kunnen zijn en het stelt redelijke eisen aan den kiezer.

„Communisme en Los van Holland!"

Uit hetgeen door de meerderheid naar voren is gebracht volgt duidelijk, dat de bewering der minderheid alsof het nieuwe kiesreglement de handhaving van het Nederlandse gezag in Curaçao in gevaar zou brengen, ten enen male vals en tendentieus is. Het Curaçaose volk is in de brede lagen positief christelijk, derhalve principieel gezagsgetrouw. Nimmer, noch in het verleden, noch in het heden is van enige vatbaarheid voor communisme, anarchisme of andere revolutionnaire stromingen gebleken. Het positief-christelijk Curaçaose volk heeft terecht te allen tijde bekend gestaan om zijn rustig en vreedzaam karakter, en om zijn ordelievendheid. De trouw aan Nederland staat dan ook boven alle verdenking.

De minderheid, boudweg bewerende, „dat het ontwerp de weg openlaat voor [illegible] stromingen, ook politiek-religieuze, om via de onwetende en voor alle invloeden zeer vatbare kiezers bezit te nemen van de Staten, hetgeen tot elke prijs moet worden voorkomen" veronderstelt (implicite) dat er dus reeds communisme of anarchisme in dit staatsdeel zou zijn. De meerderheid aan het woord kan deze apert onjuiste bewering slechts verklaren uit het streven van de minderheid tot elke prijs de uitbreiding van het kiesrecht tegen te houden, waarbij zij zich niet ontziet stemming te maken tegen het ontwerp door te speculeren op de in Nederland terecht bestaande afkeer tegen dergelijke gezagsondermijnende bewegingen. Zij betreurt het, dat daarvoor het karakter van het Curaçaose volk zozeer moest worden miskend.

Ten stelligste ontkent zij „dat er weinigen zijn, die streven naar „los van Nederland" integendeel bestaat er een groeiend streven naar een zo innig mogelijke vereniging van Nederland en Curaçao, welk streven door de toekenning van het kiesrecht is versterkt, en door uitbreiding daarvan slechts kan toenemen.

Autonomie!

Autonomie, zoals neergelegd in de grondwet 1922 betekent allerminst het losmaken van de band tussen Nederland en de overzese Staatsdelen.

Autonomie en het streven naar „los van Nederland" zijn twee totaal verschillende begrippen, die echter door de minderheid op één lijn worden gesteld. In dit verband moge er op gewezen worden, dat zelfs het bezit van volledige autonomie zeer goed kan samengaan met de engste verbondenheid aan het Moederland. Men denke hierbij aan de dominion-status, waarover ook in het Nederlandse parlement herhaaldelijk is gesproken in verband met de staatsrechtelijke ontwikkeling van de voormalige koloniën.

Hiermede willen de leden aan het woord geenszins zeggen dat er in Curaçao zulk een streven bestaat of dat zij dit gewenst achten.

De meerderheid meent, dat er geen enkele aanleiding bestaat om aan Curaçao de voorgestelde uitbreiding van het kiesrecht te onthouden.

Zij spreekt als haar overtuiging uit, dat het Curaçaose volk een goed gebruik zal maken van dit meer uitgebreid kiesrecht, en dat waar én het Bestuur én de meerderheid der Staten van de noodzakelijkheid van de uitbreiding overtuigd zijn, van intrekking van het ontwerp geen sprake kan zijn. Dit zou rechtstreeks indruisen tegen de gerechtvaardigde aanspraken van de bevolking van dit Staatsdeel.

Slot van de grootst mogelijke minderheid.

De tegenstanders van het Bestuursvoorstel antwoordden hierop, dat zij wel bestrijding van hun standpunt van de zijde van de voorstanders hadden verwacht, doch niet hadden kunnen vermoeden, dat het antwoord zo scherp zou zijn en zo vol van miskenningen van hun diep doordachte overtuiging. Zij wezen de beschuldiging van valsheid met nadruk af, waren diep teleurgesteld, dat door het Bestuur gegeven cijfers inderdaad aanleiding hebben gegeven aan de voorstanders om de tegenstelling tussen inheemse en niet-inheemse Nederlandse onderdanen te verscherpen en vestigden de aandacht op de enerzijds in het stuk vervatte overeenstemming met de mening van het Bestuur en de anderzijds daarin opgenomen vlijmscherpe kritiek op het beleid van het Bestuur met betrekking tot benoemingen van leden van de oude Koloniale Raad. Zij hadden overigens niets te wijzigen in, toe te voegen aan of weg te laten uit de weergave van hun zienswijze opgenomen in de aanvang van dit verslag.

WAS ENGELAND VOORBEREID OP EEN LUCHTAANVAL?

GEBREKEN VAN DE A.R.P.

Het relaas van een „luchtwachter".

Wij ontlenen aan de „Tijd":

Toen Neville Chamberlain, de „man van de vrede", na de conferentie van München in het Britse Lagerhuis een nieuw tempo in de Britse bewapening in het vooruitzicht stelde, bezigde hij daartoe het argument, dat een krachtige weermacht een noodzakelijke voorwaarde is van het voeren van een krachtig diplomatiek optreden. Voelde Chamberlain zich dan, ondanks de lof, die hem ten deel viel, onbehaaglijk na de diplomatieke actie, die hij ontwikkeld had? Het antwoord op die vraag zou de beschouwing zijn van het verloop der gebeurtenissen in de afgelopen maanden; de andere vraag, die men stellen kan, is; Was Engeland met zijn enorm bewapeningsprogram dan inderdaad niet klaar? Velen zijn de mening toegedaan, dat dit inderdaad het geval was, en zij beschikken over vele gegevens, die hun tot bewijsmateriaal kunnen dienen.

Er zijn sedert de politieke Septembercrisis dienaangaande merkwaardige feiten aan de dag gekomen. Zo werpt de uiteenzetting van een vrijwilligster van de Londense Luchtbeschermingsdienst, die wij vonden in het jongste nummer van de „Weekly Review" een eigenaardig licht op de paraatheid van Engeland.

„Het had geen zin", zo schrijft deze dame, „te klagen of te wensen, dat het anders ging. Ik was er nu eenmaal mee begonnen, en ik wou het nu ook doorzetten. Mijn uitrusting zou bestaan [illegible] broodzak en een khaki gasmasker, waardoor ik er uitzag als een menseneetster. Aldus uitgedost zou ik erop uittrekken en roemrijk voor mijn land sterven op het plaveisel van Springfield Road.

Ik heb er eerst hartelijk om gelachen. Het was een merkwaardige wereld. Eeuwen lang had de slagzin gegolden: „Vrouwen en kinderen eerst". Nu goldt het: „Vrouwen en kinderen eerst" in een andere zin.

Er was geen grote verbeeldingskracht voor nodig om te beseffen, dat als ik mijn huis betrekkelijk veilig kon maken voor een luchtaanval, de daarbij opgedane practische wetenschap van grote waarde zou zijn voor de 64 mensen, die in het vrij officieel toegewezen blok van 19 huizen in mijn straat woonden.

Ik ging dus aan het werk.

De belangrijkste dingen, die mijn eerste zorg moeten hebben, waren een gasvrije kamer en een bescherming tegen brandbommen. Maar hier kwam al dadelijk twijfel in mij op. Was een gasvrije kamer wel het belangrijkste, waar het eerst voor gezorgd moest worden? En hoe moest ik aan zand komen, dat noodzakelijk is voor het doven der brandbommen?

Dit laatste deed me plotseling aan weer heel iets anders denken. Bij de luchtwachtdienst hadden wij de instructie gekregen voor brandbommen niet de brandweer te hulp te roepen, maar ze zelf te blussen met onze eigen handen. Water heeft geen nut. Brandblussers produceren bij brandbommen dodelijke gifgassen. Zand heb je nodig. Ik ging naar mijn chef van de luchtvaartdienst en bracht daar mijn moeilijkheden te berde. Hij op zijn beurt sprong in zijn auto om zich naar de plaatselijke autoriteiten te spoeden. Al gauw was hij weer terug met de nuttige tijding, dat jedere bewoner moest zorgen voor zand voor zijn eigen huis, en dat er geen halve cent voor dit doel te verwachten was uit de officiele portemonnaie. „Als het tot een oorlog komt, nemen wij het," zeide hij, toen wij er tegelijkertijd aan dachten, dat er genoeg zand in hopen in onze straat lag, waar gebouwd wordt. Maar de gedachte het weg te moeten nemen, beviel mij niet. Ik ging praten met een grondwerker, die me een beetje zand aanbood voor 30 shilling. In wanhoop keerde ik naar huis terug. Niet zozeer omdat ik er niet in geslaagd was zand te krijgen voor mijn gezin van 64 personen, hoewel dat al erg genoeg was, maar vooral om de gedachte, dat, als de oorlog uitbrak, dit vraagstuk acuut zou worden in elke stad van Engeland, en dat dit een symptoom was van het gevaar, dat de arbeid van de luchtbeschermingsdienst beperkt bleef tot theorie. Een simpele luchtaanval op Londen zou dit en vele andere gebreken hebben blootgelegd in de werking van het bestaande A.R.P.-systeem.

Verslagen op het punt van de zandkwestie ging ik voort na te denken over een scherfvrij onderkomen. Een mogelijkheid was: doen, wat ik in de wereldoorlog gedaan had, namelijk niets. Ik was tot de conclusie gekomen, dat het gevaar niet was in stukken gescheurd te worden—wat er niet op aan kwam — maar bang te worden, wat er wel op aan kwam. Waar ik voor gebeden had, was niet levend te worden begraven onder een ineenstortend huis. Hoe langer ik daarover dacht, hoe meer ik ervan overtuigd raakte, dat bij de moderne wijze van oorlogvoeren gasvrije kamers in enkele weken of zelfs enkele dagen, anachronismen zouden worden. De mensen zouden zich dan onder de grond hebben in gegraven.

Mijn conclusies leidden gelukkig niet tot een conflict met het gezichtspunt van de plaatselijke autoriteiten, dat mij echter een week voordat Hitler „marcheerde" werd onthuld. Op 24 September werd in de tuin van het plaatselijk gemeentehuis een voorbeeld gemaakt van een loopgraaf, die in een tuin of op een open plek gegraven kan worden. Ik nam er een schets van mee naar huis, met het voornemen er een in mijn eigen tuin te maken, en er bij mijn vrienden op aan te dringen dat zij hetzelfde zouden doen. Hier liepen we alweer vast. Een aannemer schatte, dat het graven van een loopgraaf en het versteken er van met hout, zodat hij groot en sterk genoeg was om zes personen te herbergen, 21 pond sterling zou kosten. Nog niet afgeschrikt, en nu aan de rand van een oorlog, zoals sommigen onder ons meenden, vond ik een man, die niets om handen had, en die vanwege zijn goede hart (die reden wendde hij tenminste aan) het wou doen voor drie pond plus het materiaal. Beide aanbiedingen wees ik van de hand, op grond van het feit, dat geen van beide methoden geschikt waren om te worden toegepast door de brede laag van het volk, eerstens vanwege de kosten, en vervolgens om de tijdelijke aard van zulk een maatregel. Zonder loopgraaf en zonder zand probeerde ik toen een plan de campagne op te maken voor het geval, dat de oorlog zou uitbreken. Doch gebreken in het algemeene systeem doorkruisten mijn plannen en eisten voorziening in dringender gevallen. Vier dagen van ononderbroken activiteit gingen voorbij met het zoeken naar een oplossing voor het probleem, dat het hoofdkwartier ons voorlegde, te weten, dat 20.000 personen in Borough helemaal geen blokwachters hadden, en niet voorzien waren van gasmaskers. Het was toen 24 September; mr. Chamberlain hield zijn historische rede in het Lagerhuis. Tot de avondbladen kwamen verkeerde ik in de mening — en velen met mij — dat een oorlog dreigde.

Zo hij zou uitbreken, zou dat plot- [illegible] gebeuren, misschien die nacht [illegible] waden had ik nog nooit gezien, laat staan aangepast. Waar waren ze? Alle mededelingen, door de blokwachters verzonden naar de brandweer, de politie, de Eerste Hulp, de ontsmettingsploegen, de bergingsroepen mochten, volgens onze instructies, niet verzonden worden via de telefoon alleen, maar moesten schriftelijk bevestigd worden door de middel van een ordonans. Waar waren die ordonnansen? Men had ons verteld, dat de padvinders dat zouden zijn. Waar waren die padvinders? Meldingen konden van zo groot belang zijn!

Tijdens de korte oefenperiode, die wij in de zomer hadden meegemaakt, had ik er den instructeur op attent gemaakt, dat hij mij niet hoorde als ik hem riep wanneer ik een gasmasker droeg. Hoe kon ik mijn orders duidelijk door de telefoon doorgeven, als ik een gasmasker op had, dat ik bij een gasaanval in geen geval mocht afzetten?

Ik herinnerde mij, dat dienaangaande in het Lagerhuis een vraag gesteld was, na het zeer vluchtige onderhoud, dat ik met mijn instructeur over dit gasmasker-telefoon-onderwerp gehad had. Was deze kwestie wel voldoende overwogen? Als het telefonisch verbindingsstelsel instortte, zouden alle luchtwachtposten over het gehele land van nul en gener waarde worden.

Daar kwamen nog andere dingen bij. Prof. J. B. S. Haldane vermeldt in zijn boek „A.R.P." het effect dat de explosie van een moderne bom heeft op het trommelvlies. Dit kan scheuren en het slachtoffer wordt volslagen doof. Men had mij verteld, dat een watje, gedoopt in glycerine, dit kan voorkomen. Is dat zo? Ik had dit punt aangeroerd bij een bespreking met de autoriteiten op het stadhuis, en ik drong er op aan, dat zij stappen zouden doen bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het antwoord was: „Onze positie is zeer moeilijk."

Zuigelingen. Gasmaskers zijn voor zuigelingen niet te gebruiken. Er is niet gezorgd voor bescherming van zuigelingen tegen gifgas.

Moeders. Tijdens de lessen deze zomer was ik ontsteld, toen ik vernam dat de kraamverpleegsters in dienst gesteld zouden worden voor eerste hulp bij luchtaanvallen, en dat de moeders hun kansen maar moesten waarnemen. Was dit juist, of verstandig? Was het zelfs strikt genomen waar?

Hoe langer ik over zulke dingen nadacht, hoe duidelijker werd het mij, dat wij op een luchtoorlog in September niet voorbereid waren.